КРИВИЧНИ ЗАКОН

БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ОПШТИ ДИО

I ГЛАВА ПРВА

ЗНАЧЕЊЕ ИЗРАЗА У ОВОМ ЗАКОНУ

Члан 1.

(1) *Кривично законодавство Босне и Херцеговине* сачињавају кривичноправне одредбе садржане у овом закону и у другим законима Босне и Херцеговине.
(2) *Територија Босне и Херцеговине* је сухоземна територија, обално море и водене површине унутар њених граница, као и ваздушни простор над њима.
(3) *Службено лице* је изабран или именован функционар у органима законодавне, извршне и судске власти Босне и Херцеговине и у другим државним и управним установама или службама које врше одређене управне, стручне и друге послове у оквиру права и дужности власти која их је основала; лице које стално или повремено врши службену дужност у наведеним управним органима или установама; овлаштено лице у привредном друштву или у другом правном лицу којем је законом или другим прописом донесеним на основу закона повјерено вршење јавних овлаштења, а која у оквиру тих овлаштења врши одређену дужност; те друго лице које врши одређену службену дужност на основу овлаштења из закона или другог прописа донесеног на основу закона.
(4) Кад је као починилац одређеног кривичног дјела означено службено лице, лица из става 3. овог члана могу бити починиоци тих дјела, ако из обиљежја појединог кривичног дјела или из појединог прописа не произилази да починилац може бити само неко од тих лица.
(5) *Одговорно лице* је лице у привредном друштву или у другом правном лицу којем је с обзиром на њену функцију или на основу посебног овлаштења повјерен одређени круг послова који се односе на примјену закона или прописа донесених на основу закона, или општег акта привредног друштва или другог правна лица у управљању и руковању имовином, или се односе на руковођење производним или неким другим привредним процесом или на надзор над њима. Одговорним лицем сматра се и службено лице у смислу става 3. овог члана када су у питању радње код којих је као починилац означено одговорно лице, а нису прописане kao krivično djelo одредбама главе о кривичним дјелима против службене и друге одговорне дужности, или одредбама о кривичним дјелима учињеним од стране службена лица прописаним у некој другој глави овог закона ili drugim zakonom Bosne i Hercegovine.
(6) Кад је као починилац кривичних дјела означено службено или одговорно лице, сва лица из става 3. и 5. овог члана могу бити починилаци тих дјела, уколико из законских обиљежја појединог кривичног дјела не произлази да починилац може бити само неко од тих лица.
(7) *Страно службено лице* је члан законодавног, извршног, управног или судског органа стране државе, јавни функционер међународне организације и њезиних органа, судија и други функционер међународног суда, на служби у Босни и Херцеговини.
(8) *Дијете* је, у смислу овог закона, лице које није навршило четрнаест година живота.
(9) *Малољетник* је, у смислу овог закона, лице које није навршило осамнаест година живота.
(10) *Правно лице* је, у смислу овог закона, Босна и Херцеговина, Федерација Босне и Херцеговине, Република Српска, Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине, кантон, град, општина, мјесна заједница, сваки организациони облик привредног друштва и сви облици повезивања привредних друштава, установа, институције за вршење кредитних и других банкарских послова, за обезбјеђење имовине и

лица, као и друге финансијске институције, фонд, политичке организације и удружења грађана и други облици удруживања који могу да стичу средства и да их користе na isti način као и свака друга институција или орган који остварује и користи средства и којем је законом признато својство правног лица.
(11) *Привредно друштво* је, у смислу овог закона, корпорација, предузеће, удружење, фирма, партнерство i svaki organizacioni oblik registriran za obavljanje privredne djelatnosti.
(12) *Udruženje* je bilo koji oblik udruživanja tri ili više osoba.
(13) *Више лица* је најмање два лица или више њих.
(14) *Скупина људи* је најмање пет лица или више њих.
(15) *Група људи* је удружење од најмање три лица која су повезане ради трајног, поновљеног или повременог чињења кривичних дјела, при чему свако од тих лица даје свој удио у учињењу кривичног дјела.
(16) *Организирана група људи* је група људи која је формирана, а није спонтано настала, ради непосредно slijedećeg учињења кривичног дјела и чији чланови не морају имати формално дефиниране улоге, која не мора имати континуитет чланства ни развијену организацију.
(17) *Organizirana grupa kriminalaca* je organizirana grupa ljudi od najmanje tri лица, koja postoji neko vrijeme, djelujući u cilju učinjenja jednog ili više krivičnih djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna.
(18) *Лице под међународноправном заштитом* је шеф државе, укључујући и чланове колективног органа који обавља функцију шефа државе према уставу те државе, предсједник владе и министар вањских послова, кад се налазе изван своје државе, као и чланови њиховih породица који су у њihovom друштву, те сваки функционер или представник стране државе или функционер или други представник међународне организације која има међудржавни карактер, који је у вријеме и на мјесту када је над њим, његовим службеним просторијама, приватним станом или пријевозним средством учињено кривично дјело, према међународном праву имао право на посебну заштиту од напада на његову личност, слободу или достојанство, као и чланови његове породице који чине његово домаћинство.
(19) *Izbjeglice i raseljena lica* su, u smislu ovog zakona, više osoba koje su napustile svoju imovinu na teritoriji Bosne i Hercegovine, u vremenskom periodu između 30. aprila 1991. godine i 4. aprila 1998. godine na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, a između 30. aprila 1991. godine i 19. decembra 1998. godine na teritoriji Republike Srpske, za koje se pretpostavlja da su izbjeglice ili raseljena lica po Aneksu 7. Općteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini.
(20) *Државна тајна* је податак ili dokument који је законом, другим прописом или општим актом надлежног органа донесеним на основу закона, одређен државном тајном те откривањем којег би наступиле штетне посљедице за националну безбједност или национални интерес Босне и Херцеговине.
(21) *Војна тајна* је податак ili dokument који је законом Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине или Републике Српске, другим прописом Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине или Републике Српске, или актом надлежног органа Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине или Републике Српске донесеним на основу закона проглашен војном тајном.
(22) *Службена тајна* је податак ili dokument који је законом Босне и Херцеговине, другим прописом Босне и Херцеговине или општим актом надлежне институције Босне и Херцеговине донесеним на основу закона проглашен службеном тајном.
(23) *Dokument* ili *isprava* је сваки предмет који је подобан или одређен да служи као доказ какве чињенице која је од значења за правне односе.
(24) *Новац* је метално или папирнато средство плаћања које је на основу закона у оптицају у Босни и Херцеговини или у страној држави.
(25) *Знаци за вриједност* подразумијевају и стране знакове за вриједност.

(26) *Покретна ствар* је и свака произведена или скупљена енергија за давање свјетлости, топлоте или кретања, као и телефонски и други импулси.
(27) *Моторно возило* је свако прометно средство на моторни погон у сухоземном, воденом или зрачном промету.
(28) *Сила* је и примјена хипнозе или омамљујућих средстава с циљем да се неко против своје воље доведе у несвјесно стање или онеспособи за отпор.
(29) *Опојна дрога* је медицински лијек или опасна супстанца с адиктивним и психотропним својствима, или суспстанца која се лако може претворити у такву супстанцу, ако подлијеже контроли према међународној конвенцији коју је Босна и Херцеговина ратификирала, или супстанца која је проглашена опојном дрогом од стране надлежне институције Босне и Херцеговине или надлежне институције ентитета.
(30) *Међународни кривични суд* подразумијева Међународни кривични суд за подручје бивше Југославије.

(31) Izrażavanje u jednom gramatičkom rodu, mушkom ili женskom, uključuje oba roda fizičkih osoba.

II ГЛАВА ДРУГА

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Основа и границе кривичноправне принуде
Члан 2.

(1) Кривична дјела и кривичноправне санкције се прописују само za ona ponašanja kojima se tako ugrožavaju ili povrjeđuju osobne slobode i prava čovjeka te druga prava i društvene vrijednosti zajamчене i zaштићене Уставом Босне и Херцеговине и међународним правом, da se njihova zaштita ne bi mogla остварити без кривичноправне принуде.
(2) Прописивање кривичних дјела и врсте и распона кривичноправних санкција заснива се на неопходности примјене кривичноправне принуде и њеној сразмјерности јачини опасности за личне слободе и права човјека, те друге основне вриједности.

Начело законитости
Члан 3.

(1) Кривична дјела и кривичноправне санкције прописују се само законом.
(2) Никоме не може бити изречена kazna ili druga кривичноправна санкција за дјело које, прије него што је учињено, није било законом или међународним правом прописано као кривично дјело и за које законом није била прописана kazna.

Временско важење кривичног закона
Члан 4.

(1) На починилаца кривичног дјела примјењује се закон који је био на снази у вријеме учињења кривичног дјела.
(2) Ако се послије учињења кривичног дјела једном или више пута измијени закон, примијенит ће се закон који је блажи за починилаца.

Врсте кривичноправних санкција
Члан 5.

Кривичноправне санкције су: казне, условна осуда, мјере безбједности и васпитне мјере.

Сврха кривичноправних санкција
Члан 6.

Сврха кривичноправних санкција је:

а) превентивни утицај на друге да поштују правни систем и не учине кривична дјела;

б) спрјечавање починилаца да учини кривична дјела и подстицање његовог преваспитања.

Ограничења у извршењу кривичноправних санкција
Члан 7.

Починиоцу кривичног дјела у извршењу кривичноправне санкције могу бити одузета или ограничена одређена права само у мјери која одговара природи и садржини те санкције и само на начин којим се обезбјеђује поштовање лица починилаца и његово људско достојанство, у складу с међународним правом.

III ГЛАВА ТРЕЋА

ПРИМЈЕНА КРИВИЧНОГ ЗАКОНОДАВСТВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Искључење примјене кривичног законодавства Босне и Херцеговине prema дјеци
Члан 8.

Кривично законодавство Босне и Херцеговине се не примијењује prema дјететu које у вријеме учињења кривичног дјела није навршило четрнаест година живота.

Примјена кривичног законодавства Босне и Херцеговине prema малољетнicima
Члан 9.

Кривично законодавство Босне и Херцеговине се примијењује prema малољетнicima у складу с Главом X (*Правила о васпитним препорукама, васпитним мјерама и о кажњавању малољетника*) овог Закона и другим законима Босне и Херцеговине.

Примјена кривичног законодавства Босне и Херцеговине на привредна друштва
Члан 10.

Кривично законодавство Босне и Херцеговине се примјењује на привредна друштва у складу с Главом XIV (*Одговорност привредних друштава за кривична дјела*) и другим законима Босне и Херцеговине овога zакона.

Примјена кривичног законодавства Босне и Херцеговине prema сваком ко на територији Босне и Херцеговине учини кривично дјело
Члан 11.

(1) Кривично законодавство Босне и Херцеговине се примјењује prema сваком ко учини кривично дјело на територији Босне и Херцеговине.
(2) Кривично законодавство Босне и Херцеговине се примјењује prema сваком ко учини кривично дјело на домаћем пловилу, без обзира гдје се пловило налазило у вријеме учињења кривичног дјела.
(3) Кривично законодавство Босне и Херцеговине се примјењује prema сваком ко учини кривично дјело у домаћем цивилном авиону док је у лету или у домаћем војном авиону, без обзира гдје се авион налазио у вријеме учињења кривичног дјела.

Primjena krivi~nog zakonodavstva Bosne i Hercegovine za krivi~na djela u~iwena izvan Bosne i Hercegovine
^lan 12.

(1) Krivi~no zakonodavstvo Bosne i Hercegovine primjewuje se prema svakome ko izvan wezine teritorije u~ini:

а) bilo koje krivi~no djelo protiv integriteta Bosne i Hercegovine iz Glave XVI *(Krivi~na djela protiv integriteta Bosne i Hercegovine)* ovog zakona;
б) krivi~no djelo krivotvorewa novca ili krivotvorewa vrijednosnih papira Bosne i Hercegovine, krivi~no djelo krivotvorewa znakova za

vrijednost ili krivotvorewa znakova za obiqe`avawe robe, mjera i utega izdatih na osnovi propisa institucija Bosne i Hercegovine iz ~lana 205. do 208. ovog zakona;

ц) krivi~no djelo koje je Bosna i Hercegovina obavezna ka`wavati prema propisima me|unarodnog prava, me|unarodnih ili me|udr`avnih ugovora;

д) krivi~no djelo protiv slu`bene ili odgovorne osobe u institucijama Bosne i Hercegovine u vezi s wezinom slu`bom.

(2) Krivi~no zakonodavstvo Bosne i Hercegovine primjewuje se prema dr`avqaninu Bosne i Hercegovine koji izvan teritorije Bosne i Hercegovine u~ini bilo koje drugo krivi~no djelo osim onih koja su obuhva}ena odredbom stava 1. ovog ~lana.

(3) Krivi~no zakonodavstvo Bosne i Hercegovine primjewuje se prema strancu koji izvan teritorije Bosne i Hercegovine prema Bosni i Hercegovini ili wezinom dr`avqaninu u~ini bilo koje krivi~no djelo koje nije obuhva}eno odredbom stava 1. ovog ~lana.

(4) Krivi~no zakonodavstvo Bosne i Hercegovine primjewuje se prema strancu koji izvan teritorije Bosne i Hercegovine prema stranoj dr`avi ili prema strancu u~ini krivi~no djelo za koje se po tom zakonodavstvu mo`e izre}i kazna zatvora od pet godina ili te`a kazna.

(5) U slu~ajevima iz stava 2. i 3. ovog ~lana krivi~no zakonodavstvo Bosne i Hercegovine primijenit }e se samo ako se u~inilac krivi~nog djela zatekne na teritoriji Bosne i Hercegovine ili joj bude izru~en, a u slu~aju iz stava 4. ovog ~lana samo ako se u~inilac zatekne na teritoriji Bosne i Hercegovine i ne bude izru~en drugoj dr`avi.

Примјена Општег дијела овог закона
Члан 13.

(1) Одредбе Општег дијела овог закона примјењују се према починиоцима свих кривичних дјела прописаних у законима Босне и Херцеговине.

(2) Одредбе Општег дијела овог закона примјењују се према малољетницима, осим ако законом није другачије прописано.

(3) Одредбе Општег дијела овог закона примјењују се на привредна друштва, осим ако овим законом није другачије прописано.

IV ГЛАВА ЧЕТВРТА

ЗАСТАРЈЕЛОСТ

Застарјелост кривичног гоњења
Члан 14.

(1) Ако у овом закону није друкчије прописано, кривично гоњење не може се подузети кад од учињења кривичног дјела протекне:

а) тридесетипет година за кривично дјело с прописаном казном дуготрајног затвора;

б) двадесет година за кривично дјело с прописаном казном затвора преко десет година;

ц) петнаест година за кривично дјело с прописаном казном затвора преко пет година;

д) десет година за кривично дјело с прописаном казном затвора преко три године;

е) пет године за кривично дјело с прописаном казном затвора преко једне године;

ф) три године за кривично дјело с прописаном казном затвора до једне године или новчаном казном.

(2) Ако је за кривично дјело прописано више казни, рок застарјелости одређује се по најтежој прописаној казни.

Ток и прекид застарјелости кривичног гоњења
Члан 15.

(1) Застаријевање кривичног гоњења почиње од дана кад је кривично дјело учињено.
(2) Застаријевање не тече за вријеме за које се по закону кривично гоњење не може подузети или наставити.
(3) Застаријевање се прекида сваком процесном радњом која се предузима ради гоњења починилаца због учињеног кривичног дјела.
(4) Застаријевање се прекида и кад починилац, у вријеме док тече рок застарјелости, учини исто тако тешко или теже кривично дјело.
(5) Са сваким прекидом застаријевање почиње поновно тећи.
(6) Застарјелост кривичног гоњења наступа у сваком случају кад протекне двапут онолико времена колико се по закону тражи за застарјелост кривичног гоњења.

Застарјелост извршења казне
Члан 16.

Ако у овом закону није друкчије прописано, изречена казна неће се извршити кад од дана правомоћности пресуде којом је казна изречена протекне:

а) `tridesetipet` година ако је изречена казна дуготрајног затвора;

б) `dvadeset` година ако је изречена казна затвора преко десет година;
ц) петнаест година ако је изречена казна затвора преко пет година;
д) `deset` година ако је изречена казна затвора преко три године;
е) `pet` године ако је изречена казна затвора преко једне године;
ф) `tri` године ако је изречена казна затвора до једне године или новчана казна.

Застарјелост извршења споредних казни и мјера безбједности
Члан 17.

(1) Застарјелост извршења новчане казне као споредне казне наступа кад протекне двије године од дана правомоћности пресуде којом је та казна изречена.
(2) Застарјелост извршења мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења и мјере безбједности одузимања предмета наступа кад протекне пет година од дана правомоћности одлуке којом су те мјере изречене.
(3) Застарјелост извршења мјере безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности наступа кад протекне онолико времена колико је суд одредио за трајање те мјере.

Ток и прекид застаријевања извршења казне `i mjera bezbjednosti`
Члан 18.

(1) Застаријевање извршења казне почиње од дана правомоћности пресуде којом је казна изречена, а у случају опозива условне осуде, од дана правомоћности одлуке о опозиву условне осуде.
(2) Застаријевање не тече за вријеме за које се по закону извршење казне не може `poduzeti`.
(3) Застаријевање се прекида сваком радњом надлежног органа која се предузима ради извршења казне.
(4) Са сваким прекидом застаријевање почиње поновно тећи.
(5) Застарјелост извршења казне наступа у сваком случају кад протекне двапут онолико времена колико се по закону тражи за застарјелост извршења казне.
(6) Одредбе става 2. до 5. овог члана примјењују се и на застарјелост извршења мјера безбједности.

Незастаривост кривичног гоњења и извршења казне
Члан 19.

Кривично гоњење и извршење казне не застарijева за кривична дјела геноцида, злочина против човјечности те ратних злочина, као ни за кривична дјела за која по међународном праву застарјелост не може наступити.

V ГЛАВА ПЕТА

КРИВИЧНО ДЈЕЛО

Кривично дјело
Члан 20.

Кривично дјело је противправно дјело које је законом прописано као кривично дјело, чија су обиљежја прописана законом и за које је законом прописана кривичноправна санкција.

Начин учињења кривичног дјела
Члан 21.

(1) Кривично дјело може се учинити чињењем или нечињењем.
(2) Кривично дјело је учињено нечињењем кад је починилац који је правно обавезан спријечити наступање законом описане посљедице кривичног дјела то пропустио учинити, а такво је пропуштање по дјеловању и значењу једанко учињењу тог кривичног дјела чињењем.

Вријеме учињења кривичног дјела
Члан 22.

Кривично дјело је учињено у вријеме кад је починилац радио или био дужан радити, без обзира на то кад је посљедица чињења или нечињења наступила.

Мјесто учињења кривичног дјела
Члан 23.

(1) Кривично дјело је учињено како у мјесту гдје је починилац радио или је био дужан радити, тако и у мјесту гдје је посљедица чињења или нечињења потпуно или дјеломично наступила.
(2) Кривично дјело је у случају кажњивог покушаја учињено како у мјесту гдје је починилац радио или је био дужан радити, тако и у мјесту гдје је према његовом умишљају посљедица његовог чињења или нечињења потпуно или дјеломично требала наступити.
(3) Кривично дјело је у случају саучесништва учињено у мјесту утврђеном у ставу 1. овог члана и у мјесту гдје је саучесник радио или је био дужан радити или у мјесту гдје је према умишљају саучесника посљедица његовог чињења или нечињења требала наступити.

Нужна одбрана
Члан 24.

(1) Није кривично дјело оно дјело које је учињено у нужној одбрани.
(2) Нужна је она одбрана која је неопходно потребна да починилац од себе или другог одбије истовремени или директно предстојећи противправни напад, а која је сразмјерна нападу.
(3) Починилац који прекорачи границе нужне одбране може се блаже казнити, а ако је прекорачење учинио због јаке раздражености или страха изазваног нападом, може се и ослободити од казне.

Крајња нужда
Члан 25.

(1) Није кривично дјело оно дјело које је учињено у крајњој нужди.
(2) Крајња нужда постоји кад је дјело учињено да починилац од себе или другог отклони истовремену или директно предстојећу нескривљену опасност која се на други начин није могла отклонити, а притом учињено зло није веће од зла које је пријетило.
(3) Починилац који сам изазове опасност али из нехата, или прекорачи границе крајње нужде, може се блаже казнити, а ако је прекорачење учињено под особито олакшавајућим околностима, а може се и ослободити од казне.
(4) Нема крајње нужде ако је починилац био дужан изложити се опасности.

Покушај
Члан 26.

(1) Ко с умишљајем започне чињење кривичног дјела, али га не доврши, казниће се за покушај кривичног дјела ако се за то кривично дјело може изрећи казна затвора од три године или тежа казна, а за покушај другог кривичног дјела кад закон изричито прописује кажњавање и за покушај.

(2) Починилац ће се за покушај кривичног дјела казнити у границама казне прописане за то кривично дјело, а може се и блаже казнити.

Неподобни покушај
Члан 27.

Починилац који покуша учинити кривично дјело неподобним средством или према неподобном предмету, може се ослободити од казне или се може блаже казнити.

Добровољни одустанак
Члан 28.

(1) Починилац који је покушао учинити кривично дјело, али је добровољно одустао од кажњивог покушаја, може се ослободити од казне.
(2) У случају добровољног одустанка од кажњивог покушаја починилац ће се казнити за оне радње које чине неко друго самостално кривично дјело.

Сапочиниоци
Члан 29.

Ако више лица, учествовањем у учињењу кривичног дјела или предузимајући што друго чиме се на одлучујући начин доприноси учињењу кривичног дјела, заједнички учине кривично дјело, свака од њих казниће се казном прописаном за то кривично дјело.

Подстрекавање
Члан 30.

(1) Ко другог с умишљајем подстрекава да учини кривично дјело казниће се као да га је сам учинио.
(2) Ко другог с умишљајем подстрекава на учињење кривичног дјела за које се по закону може изрећи казна затвора од три године или тежа казна, а кривично дјело не буде ни покушано, казниће се као за покушај кривичног дјела.

Помагање
Члан 31.

(1) Ко другом с умишљајем помогне у учињењу кривичног дјела, казниће се као да га је сам учинио, а може се и блаже казнити.
(2) Као помагање у учињењу кривичног дјела сматра се особито: давање савјета или упута како да се учини кривично дјело, стављање на располагање починиоцу средстава за учињење кривичног дјела, уклањање препрека за учињење кривичног дјела те унапријед обећано прикривање кривичног дјела, починилаца, средстава којима је кривично дјело учињено, трагова кривичног дјела или предмета прибављених кривичним дјелом.

Границе кривичне одговорности и кажњивости саучесника
Члан 32.

(1) Сапочинилац је кривично одговоран у границама својег умишљаја или нехата, а подстрекач и помагач у границама свог умишљаја.
(2) Сапочинилаца, подстрекача или помагача који добровољно спријечи учињење кривичног дјела суд ће ослободит од казне.
(3) Особни односи, својства и околности због којих закон искључује кривичну одговорност или допушта ослобођење од казне или ублажавање казне, могу се узети у обзир само оном починиоцу, сапочиниоцу, подстрекачу или помагачу код којега такви односи, својства и околности постоје.

VI ГЛАВА ШЕСТА

КРИВИЧНА ОДГОВОРНОСТ

Елементи кривичне одговорности
Члан 33.

(1) Кривично је одговоран починилац који је урачунљив и крив за учињено кривично дјело.
(2) Починилац је крив ако је кривично дјело учинио с умишљајем.
(3) Починилац је крив и ако је кривично дјело учинио из нехата, ако то закон изричито прописује.

Урачунљивост
Члан 34.

(1) Није урачунљиво лице које у вријеме учињења кривичног дјела није могло схватити значај свог дјела или није могло управљати својим поступцима због трајне или привремене душевне болести, привремене душевне поремећености или заосталог душевног развоја (неурачунљивост).
(2) Починилац кривичног дјела чија је способност да схвати значај свог дјела или способност да управља својим поступцима била битно смањена због неког стања из става 1. овог члана може се блаже казнити (битно смањена урачунљивост).
(3) Кривично је одговоран починилац кривичног дјела који је употребом алкохола, дрога или на други начин довео себе у стање у коме није могао схватити значај свог дјела или управљати својим поступцима, ако је у вријеме довођења у то стање дјело било обухваћено његовим умишљајем или је у односу према кривичном дјелу код њега постојао нехат а закон за такво дјело прописује кривичну одговорност и за нехат (самоскривљена неурачунљивост).
(4) Битно смањена урачунљивост у коју се починилац довео на начин из става 3. овог члана не може бити основ за ублажавање казне.

Умишљај
Члан 35.

(1) Кривично дјело може бити учињено с директним или евентуалним умишљајем.
(2) Починилац поступа с директним умишљајем када је био свјестан свог дјела и хтио његово учињење.
(3) Починилац поступа с евентуалним умишљајем када је био свјестан да због његовог чињења или нечињења може наступити забрањена посљедица, али је пристао на њено наступање.

Нехат
Члан 36.

(1) Кривично дјело може бити учињено из свјесног или несвјесног нехата.
(2) Починилац поступа из свјесног нехата када је био свјестан да због његовог чињења или нечињења може наступити забрањена посљедица, али је олако држао да она неће наступити или да ће је моћи спријечити.
(3) Починилац поступа из несвјесног нехата кад починилац није био свјестан могућности наступања забрањене посљедице, иако је према околностима и према својим особним својствима био дужан и могао бити свјестан те могућности.

Стварна заблуда
Члан 37.

(1) Није кривично одговорно lice које у вријеме учињења кривичног дјела није било свјесно неког његовог законом прописаног обиљежја, или које је погрешно сматрало да постоје околности према којима би, да су оне стварно постојале, то дјело било допуштено.
(2) Ако је lice било у заблуди из нехата, кривично је одговорно за кривично дјело учињено из нехата ако закон за то кривично дјело прописује кажњавање и за нехат.

Правна заблуда
Члан 38.

Починилац кривичног дјела који из оправданих разлога није знао да је то дјело забрањено, може се блаже казнити или ослободити од казне.

VII ГЛАВА СЕДМА

К А З Н Е

Сврха кажњавања
Члан 39.

Сврха кажњавања је:

а) да се изрази друштвена осуда учињеног кривичног дјела;

б) да се утјече на починилаца да убудуће не чини кривична дјела;

ц) да се утјече на остале да не чине кривична дјела;
д) и да се утјече на свијест грађана о погибељности кривичних дјела и о праведности кажњавања починилаца.

Врсте казни
Члан 40.

Кривично одговорним починиоцима кривичних дјела могу се изрећи ове казне:

а) казна затвора;

ц) новчана казна.

Главна и споредна казна
Члан 41.

(1) Казна затвора и казна дуготрајног затвора може се изрећи само као главна казна.
(2) Новчана казна може се изрећи и као главна и као споредна казна.
(3) Ако је за једно кривично дјело прописано више казни, само се једна може изрећи као главна.
(4) За кривична дјела учињена из користољубља новчана казна као споредна може се изрећи и кад није прописана законом, или кад је законом прописано да ће се починилац казнити казном затвора или новчаном казном, а суд као главну казну изрекне казну затвора.

Казна затвора
Члан 42.

(1) Kazna zatvora ne može biti kraћa od trideset dana ni duжa od dvadeset godina.
(2) Za najteže oblike teшkih krivičnih djela uчinjenih s umišljajem, može se propisati kazna zatvora u trajanju od dvadeset do чetrdesetpet godina (dugotrajni zatvor).
(3) Kazna dugotrajnog zatvora nikada se ne može propisati kao jedina glavna kazna za pojedino krivično djelo.
(4) Kazna dugotrajnog zatvora ne može se izreћi uчinitelju koji u vrijeme uчinjenja krivičnog djela nije navrшio dvadesetijednu godinu жivota.
(5) Pod uvjetima propisanim glavom X (*Pravila o odgojnim preporukama, odgojnim mjerama i o kaжnjavanju maloljetnika*) ovog zakona može se izreћi kazna maloljetničkog zatvora. Kazna maloljetničkog zatvora je po

svojoj svrsi, prirodi, trajanju i načinu izvršenja posebna kazna lišenja slobode.
(6) Kazna zatvora se izriče na pune godine i mjesece, a do šest mjeseci i na pune dane. Kazna dugotrajnog zatvora se izriče samo na pune godine.
(7) Ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora, amnestija i pomilovanje mogu se dati tek nakon izdržanih tri petine te kazne.

Рад за опште добро на слободи
Члан 43.

(1) Кад суд odmjeri i изрекне казну затвора у трајању од највише шест мјесеци, истовремено може одредити да се изречена казна, уз пристанак оптуженог, замијени радом за опште добро на слободи.
(2) Одлука да се казна затвора замијени радом за опште добро на слободи заснива се на оцјени да, узимајући у обзир све околности које одређују врсту и распон казне, извршење казне затвора не би било неопходно за остварење сврхе кажњавања, али истовремено условна казна не би била довољна за постизање опште сврхе кривичноправних санкција.
(3) Рад за опште добро на слободи одређује се у трајању сразмјерном изреченој казни затвора, од најмање десет до највише шестдесет радних дана. Рок извршења рада за опште добро на слободи не може бити краћи од једног мјесеца нити дужи од једне године.
(4) Одмјеравајући трајање рада за опште добро на слободи као и рока извршења тог рада, суд ће узети у обзир изречену казну затвора која се замјењује и могућности починилаца у погледу његове личне ситуације и запослења.
(5) У случају када осуђени по истеку одређеног рока, није извршио или је само дјелимично извршио рад за опште добро на слободи, суд ће донијети одлуку о извршењу казне затвора у трајању сразмјерном времену преосталог рада за опште добро на слободи.
(6) Замјена казне затвора радом за опште добро на слободи може се примијенити и у случајевима када се новчана казна замјењује казном затвора према одредбама члана 48. (*Замјена новчане казне*) овог закона.
(7) Распоређивање на рад за опште добро на слободи у смислу врсте и радног мјеста врши Министарство pravde Босне и Херцеговине, водећи рачуна о способностима и знањима осуђеног.

Условни отпуст
Члан 44.

(1) Осуђени који је издржао половину, те изузетно осуђени који је издржао једну трећину казне затвора, може бити ослобођен издржавања казне затвора под условом да не учини ново кривично дјело прије истека трајања казне (условни отпуст).
(2) Осуђени који је издржао половину казне затвора може бити ослобођен издржавања казне затвора ако се за вријеме издржавања казне затвора његово понашање поправи до те мјере да се може оправдано очекивати да ће се након отпуста с издржавања казне затвора понашати примјерено, а нарочито да неће учинити кривична дјела. Приликом одлучивања о условном отпусту осуђеног, узет ће се у обзир његово понашање у току издржавања казне као и друге околности које указују на то да је сврха кажњавања постигнута.
(3) Осуђени који је издржао једну трећину казне затвора може бити условно отпуштен уколико постоје услови из става 1. овог члана и уколико посебне околности везане за личност осуђеног јасно указују да је постигнута сврха кажњавања.
(4) Осуђени на казну дуготрајног затвора може бити условно отпуштен након издржане три петине те казне.

Опозив условног отпуста
Члан 45.

(1) Суд ће опозвати условни отпуст ако осуђени за вријеме условног отпуста учини једно или више кривичних дјела за која му је изречена казна затвора од једне године ili teža kazna.
(2) Суд може опозвати условни отпуст ако осуђени на условном отпусту учини једно или више кривичних дјела за која је изречена казна zatvora до једне године. Приликом одлучивања да ли да

опозове условни отпуст, суд нарочито узима у обзир сличност учињених дјела, њихов значај, мотиве из којих су учињена, као и друге околности које указују на прикладност опозива условног отпуста.
(3) Приликом изрицања опозива условног отпуста, суд изриче казну узимајући раније изречену казну као већ утврђену. Дио казне који је осуђени издржао према ранијој пресуди урачунава се у издржавање накнадне казне, али се вријеме проведено на условном отпусту не урачунава.
(4) Одредбе ставова 1. до 3. овог члана примјењују се и када се осуђеном на условном отпусту суди за кривично дјело учињено прије његовог условног отпуста.
(5) Ако је осуђени на условном отпусту осуђен на казну затвора до једне године и ако суд не опозове условни отпуст, вријеме условног отпуста се продужава за вријеме које је осуђени провео на издржавању казне затвора.

Новчана казна
Члан 46.

(1) Новчана казна се изриче у дневним износима, а ако то није могуће може се изрећи у одређеном износу.
(2) Ако се новчана казна изриче у дневним износима, може износити најмање пет а највише тристошестдесет дневних износа, а за кривична дјела учињена из користољубља највише хиљаду петсто дневних износа, осим у случајевима прописаним овим законом.
(3) Ако се новчана казна изриче у одређеном износу, најнижи износ не може бити мањи од 150 КМ а највиши износ не може бити већи од 50.000 КМ, а за кривична дјела учињена из користољубља износ не може бити већи од 1.000.000 КМ, осим у случајевима прописаним овим законом.
(4) Приликом изрицања новчане казне за кривична дјела учињена из користољубља, суд може изрећи новчану казну у већем износу од највишег износа прописаног у ставу 2. и 3. овог члана, уколико вриједност противправне имовинске користи коју је починилац прибавио кривичним дјелом прелази износ од 1.000.000 КМ. У том случају, починиоцу се може изрећи новчана казна у износу који не може бити већи од двоструког износа од вриједности противправне имовинске користи коју је прибавио кривичним дјелом због којег му се изриче новчана казна.
(5) Број дневних износа новчане казне одређује суд примјењујући општа правила о одмјеравању казне. Висину дневног износа суд одређује тако што узима у обзир висину дневног дохотка починилаца према износу његове тромјесечне нето плате и његове друге дохотке, као и породичне обавезе. Приликом одређивања висине износа суд се ослања на податке који у тренутку изрицања казне нису старији од шест мјесеци.
(6) Податке из претходних ставова овог члана који суду нису познати обезбјеђује optuženi у року који одреди суд, а најкасније до završetka главног претреса у кривичном поступку. Ако до završetka главног претреса у кривичном поступку суду нису познате околности битне за одређивање висине дневног износа новчане казне, новчана казна се изриче у одређеном износу, при чему се примјењују општа правила за одмјеравање казне.
(7) Најнижи дневни износ новчане казне износи једну шестдесетину а највише једну трећину задње званично објављене просјечне мјесечне neto плате запослених у Босни и Херцеговини, коју објављује Агенција за статистику Босне и Херцеговине.
(8) У пресуди се одређује рок плаћања новчане казне, који не може бити краћи од петнаест дана ни дужи од шест мјесеци, али у оправданим случајевима суд може допустити да осуђени исплати новчану казну и у отплатама, с тим да рок исплате не може бити дужи од двије године.
(9) Новчане казне изречене и наплаћене по овом закону су приход буџета Босне и Херцеговине.

Замјена новчане казне
Члан 47.

(1) Новчана казна се не наплаћује принудно.
(2) Ако се новчана казна не може у цјелости или дјелимично наплатити у року који је утврђен пресудом, суд ће без одлагања донијети одлуку да се новчана казна замијени казном затвора.
(3) Новчана казна ће се замијенити казном затвора тако што ће се за сваки започети дневни износ новчане казне, односно ако је новчана казна била изречена у одређеном износу, за сваких започетих педесет КМ новчане казне одредити један дан затвора, али затвор у том случају не може бити дужи од једне године.

(4) Ако осуђени исплати само дио новчане казне, остатак ће се сразмјерно претворити у затвор, а ако осуђени исплати остатак новчане казне, извршење затвора ће се обуставити.

Општа правила за одмјеравање казне
Члан 48.

(1) Суд ће починиоцу кривичног дјела одмјерити казну у границама које су законом прописане за то кривично дјело, имајући у виду сврху кажњавања и узимајући у обзир све околности које утјечу да казна буде мања или већа (олакшавајуће и отежавајуће околности), а особито: степен кривичне одговорности, побуде из којих је дјело учињено, јачину угрожавања или повреде заштићеног добра, околности под којима је дјело учињено, ранији живот починиоца, његове личне прилике и његово држање након учињеног кривичног дјела, као и друге околности које се односе на личност починиоца.
(2) Кад суд одмјерава казну починиоцу за кривично дјело учињено у поврату, посебно ће узети у обзир је ли раније дјело исте врсте као и ново дјело, јесу ли оба дјела учињена из истих побуда и колико је времена протекло од раније осуде, односно од издржане или опроштене казне.
(3) При одмјеравању новчане казне, суд ће узети у обзир и имовно стање починилаца, водећи при томе рачуна о висини његове plate, његовим другим приходима, његовој имовини и о његовим породичним обавезама.

Ублажавање казне
Члан 49.

Суд може починиоцу одмјерити казну испод границе прописане законом или izreći блажу врсту казне:

а) кад закон прописује да се починилац може блаже казнити;

б) и кад суд утврди да постоје особито олакшавајуће околности које указују да се и с ублаженом казном може постићи сврха кажњавања.

Границе ублажавања казне
Члан 50.

(1) Кад постоје услови за ублажавање казне из члана 49. (*Ублажавање казне*) овог закона, суд ће ублажити казну у овим границама:

а) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од десет или више година, казна се може ублажити до пет година затвора;

б) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од три или више година, казна се може ублажити до једне године затвора;
ц) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од двије године, казна се може ублажити до шест мјесеци затвора;
д) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од једне године, казна се може ублажити до три мјесеца затвора;
е) ако је за кривично дјело прописана казна затвора од највише једне године, казна се може ублажити до тридесет дана затвора;
ф) ако је за кривично дјело прописана казна zatvora без назнаке најмање мјере, умјесто казне затвора може se изрећи новчана казна;
г) ако је за кривично дјело прописана новчана казна с назнаком најмање мјере, казна се може ублажити до пет дневних износа а ако се изриче у одређеном износу до 150 КМ.

(2) При одлучивању колико ће казну ублажити према правилима из става 1. овог члана, суд ће посебно узети у обзир најмању и највећу мјеру казне прописане за то кривично дјело.

Ослобођење од казне
Члан 51.

(1) Суд може ослободити од казне починилаца кривичног дјела кад то закон изричито прописује.
(2) Кад је суд овлаштен починилаца кривичног дјела ослободити од казне, може му казну ублажити без ограничења прописаних за ублажавање казне у члану 49. (*Ублажавање казне*) овог закона.

Посебан случај ослобођења од казне за кривична дјела почињена из нехата
Члан 52.

Суд може ослободити од казне починилаца кривичног дјела учињеног из нехата, кад посљедице дјела тако тешко погађају починилаца да изрицање казне у таквом случају очигледно не би одговарало сврси кажњавања.

Стјецај кривичних дјела
Члан 53.

(1) Ако је починилац једном радњом или с више радњи учинио више кривичних дјела за која му се истовремно суди, суд ће најприје утврдити казне за свако од тих кривичних дјела, па ће за сва кривична дјела изрећи јединствену казну затвора, казну дуготрајног затвора или јединствену новчану казну.

(2) Јединствену казну суд ће изрећи по овим правилима:

а) ако је за неко од кривичних дјела у стјецају суд утврдио казну дуготрајног затвора, изрећи ће само ту казну;

б) ако је за кривична дјела у стјецају суд утврдио казне затвора, јединствена казна затвора мора бити већа од сваке појединe утврђене казне, али не смије достигнути збир утврђених казни нити прије̄ћи двадесет година;

ц) ако су за сва кривична дјела у стјецају прописане казне затвора до три године, јединствена казна затвора не може бити већа од осам година;

д) ако је за кривична дјела у стјецају суд утврдио само новчане казне, јединствена казна мора бити већа од сваке појединe утврђене новчане казне, али не смије достигнути збир утврђених новчаних казни.

(3) Ако је за нека кривична дјела у стјецају суд утврдио казне затвора, а за друга кривична дјела у стјецају новчане казне, изрећи ће јединствену казну затвора и јединствену новчану казну према одредбама става 2. тачке б. до д. овог члана.

(4) Споредну казну суд ће изрећи ако је утврђена макар за једно кривично дјело у стјецају, а ако је утврдио више новчаних казни, изрећи ће јединствену новчану казну према одредби става 2. тачке д. овог члана.

(5) Ако је суд за кривична дјела у стјецају утврдио казне затвора и казне малољетничког затвора, изрећи ће јединствену казну затвора према одредбама става 2. тачке б. до ц. овог члана.

Produ`eno krivi~no djelo
^lan 54.

(1) Odredbe ovog Zakona o sticaju krivi~nih djela ne}e se primijeniti kada u}inilac u~ini produ`eno krivi~no djelo.

(2) Produ`eno krivi~no djelo je u~iweno kad je u~inilac s umi{qajem u~inio vi{e istih ili istovrsnih krivi~nih djela koja s obzirom na na~in u~iwewa, wihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti koje ih povezuju ~ine jedinstvenu cjelinu.

(3) Kada se radi o produ`enom krivi~nom djelu istih zakonskih obiqe`ja, sud }e izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za to krivi~no djelo. Ako se radi o istovrsnim krivi~nim djelima, sud }e izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za najte`e od tih djela.

Одмјеравање казне осуђеном лицу
Члан 55.

(1) Ако се осуђеном лицу суди за кривично дјело учињено прије него што је започео издржавање казне по ранијој осуди, или за кривично дјело учињено за вријеме издржавања казне затвора, казне дуготрајног затвора или казне малољетничког затвора, суд ће изрећи јединствену казну за сва кривична дјела примјеном одредаба члана 53. (*Стјецај кривичних дјела*) овога закона узимајући раније изречену казну као већ утврђену. Казна или дио казне коју је осуђени издржао, урачунат ће се у изречену казну затвора или казну дуготрајног затвора.

(2) За кривично дјело учињено за вријеме издржавања казне затвора, казне дуготрајног затвора или казне малољетничког затвора, суд ће починиоцу изрећи казну независно од раније изречене казне, ако се примјеном одредаба члана 53. овог закона не би могла остварити сврха кажњавања с обзиром на трајање неиздржаног дијела раније изречене казне.
(3) Према осуђеном који за вријеме издржавања казне затвора, казне дуготрајног затвора или казне малољетничког затвора учини кривично дјело за које закон прописује новчану казну или казну затвора до једне године, примијенит ће се дисциплинска мјера.

Урачунавање притвора и раније казне
Члан 56.

(1) Вријеме проведено у притвору, као и свако лишење слободе у вези с кривичним дјелом, урачунавају се у изречену казну затвора, казну дуготрајног затвора, казну малољетничког затвора или новчану казну.
(2) При сваком урачунавању изједначава се дан притвора, дан лишења слободе, дан малољетничког затвора, дан затвора, дан дуготрајног затвора и износ од 50 КМ.

Урачунавање притвора и казне издржане у иностранству
Члан 57.

Притвор, лишење слободе у току екстрадицијског поступка, као и казна коју је починилац издржао по пресуди иностраног суда урачунат ће се у казну коју изрекне домаћи суд за исто кривично дјело, а ако казне нису исте врсте, урачунавање ће се извршити по оцјени суда.

VIII ГЛАВА ОСМА

УСЛОВНА ОСУДА

Сврха условне осуде
Члан 58.

Svrha uvjetne osude je da se učinitelju krivičnog djela uputi upozorenje uz prijetnju kaznom (uvjetna osuda) kojim se omogućava ostvarenje svrhe krivičnopravnih sankcija izricanjem kazne bez njezinog izvršenja, kad izvršenje kazne nije nužno radi krivičnopravne zaštite.

Условна осуда
Члан 59.

(1) Условном осудом суд починиоцу кривичног дјела утврђује казну и истодобно одређује да се она неће извршити ако осуђени за вријеме које одреди суд, а које не може бити краће од једне ни дуже од пет година (вријеме провјеравања), не учини ново кривично дјело.
(2) При одлучивању хоће ли изрећи условну осуду суд ће, водећи рачуна о сврси условне осуде, посебно узети у обзир личност починиоца, njegov raniji život, његово понашање послије учињеног кривичног дјела, степен кривичне одговорности и друге околности под којима је кривично дјело учињено.
(3) Условна осуда се може изрећи кад је починиоцу утврђена казна затвора у трајању до двије године или новчана казна.
(4) За кривична дјела за која се може изрећи казна затвора у трајању од десет година или тежа казна може се изрећи условна осуда само ако је казна из става 3. овог члана утврђена ублажавањем законом прописане казне.
(5) Условна осуда се не може изрећи за кривична дјела за која се ни ублажавањем казне не може изрећи казна затвора мања од једне године.
(6) Ако је починиоцу утврђена и казна затвора и новчана казна, условна осуда се може изрећи за обје казне или само за казну затвора.
(7) Мјере безбједности, изречене уз условну осуду, извршавају се.

Обавезе починиоца којем је изречена условна осуда
Члан 60.

(1) Суд може у условној осуди одредити испуњавање слиједећих обавеза: да ће осуђени вратити имовинску корист прибављену кривичним дјелом, да ће надокнадити штету коју је проузроковао кривичним дјелом, или испуњавање друге обавезе предвиђене кривичним законодавством Босне и Херцеговине.
(2) Рок за испуњење обавеза из става 1. овог члана утврђује суд у оквиру одређеног времена провјеравања.

Опозив условне осуде због новог кривичног дјела
Члан 61.

(1) Суд ће опозвати условну осуду ако осуђени у току времена провјеравања учини једно или више кривичних дјела за која је изречена казна затвора од двије године ili teža kazna.
(2) Ако осуђени у вријеме провјеравања учини једно или више кривичних дјела за која је изречена казна затвора у трајању краћем од двије године или новчана казна, суд ће, пошто оцијени све околности које се односе на учињена кривична дјела и починилаца, а посебно сродност учињених кривичних дјела, њихов значај и побуде из којих су учињена, одлучити хоће ли опозвати условну осуду. При томе суд је везан забраном изрицања условне осуде ако починиоцу за кривична дјела утврђена у условној осуди и за нова кривична дјела треба изрећи казну затвора у трајању више од двије године (члан 59. *Условна осуда,* став 3. овог закона).
(3) Ако опозове условну осуду, суд ће примјеном одредаба члана 53. (*Стјецај кривичних дјела*) овог закона изрећи јединствену казну и за раније учињено и за ново кривично дјело, узимајући казну из опозване условне осуде као утврђену.
(4) Ако не опозове условну осуду, суд може за ново кривично дјело изрећи условну осуду или казну. Ако суд оцијени да и за ново кривично дјело треба изрећи условну осуду, утврдит ће јединствену казну и за раније учињено и за ново кривично дјело примјеном одредаба члана 53. овог закона и одредит ће ново вријеме провјеравања, које не може бити краће од једне ни дуже од пет година рачунајући од дана правомоћности нове пресуде. Осуђеном којем за ново кривично дјело буде изречена казна затвора, вријеме проведено на издржавању ове казне не урачунава се у вријеме провјеравања утврђено условном осудом за раније кривично дјело.

Опозив условне осуде због раније учињеног кривичног дјела
Члан 62.

(1) Суд ће опозвати условну осуду ако послије њезиног изрицања утврди да је осуђени учинио кривично дјело прије него што је условно осуђен и ако оцијени да не би било основа за изрицање условне осуде да се знало за то кривично дјело. У том случају примијенит ће одредбу члана 61. (*Опозив условне осуде због новог кривичног дјела*) става 3. овог закона.
(2) Ако суд не опозове условну осуду, примијенит ће одредбу члана 61. става 4. овог закона.

Опозив условне осуде због неиспуњења изречених обавеза
Члан 63.

(1) Суд ће опозвати условну осуду и изрећи извршење изречене казне ако осуђени у одређеном времену провјеравања не испуни изречену обавезу у случајевима када је могао испунити ту обавезу.
(2) У случају немогућности испуњавања изречене обавезе, суд може продужити рок за испуњење те обавезе или је замијенити другом одговарајућом обавезом предвиђеном кривичним законодавством Босне и Херцеговине, или може осуђеног ослободити испуњења изречене обавезе.

Рокови за опозив условне осуде
Члан 64.

(1) Условна осуда се може опозвати у току времена провјеравања.
(2) Ако осуђени у току времена провјеравања учини кривично дјело које повлачи опозив условне осуде, а то је пресудом утврђено тек послије истека времена провјеравања, условна осуда може се опозвати најкасније у року од једне године од дана кад је протекло вријеме провјеравања.
(3) Ако осуђени у одређеном року не испуни неку обавезу из члана 60. (*Обавезе починилаца којем је изречена условна осуда*) става 1. овог закона, суд може opozvati uvjetnu osudu најкасније

у року од једне године од дана кад је протекло вријеме провјеравања i одредити да се изврши казна утврђена у условној осуди.

Условна осуда са заштитним надзором
Члан 65.

(1) Суд може одредити да се починилац, коме је изречена условна осуда, стави под заштитни надзор ако с обзиром на околности учињења кривичног дјела, личност починиоца, његов ранији живот и држање послије учињеног кривичног дјела сматра да ће се уз одређивање заштитног надзора сврха условне осуде и друштвено прилагођавање осуђеног боље остварити.
(2) Заштитни надзор обухваћа овим законом предвиђене мјере помоћи, бриге, надзора и заштите, с тим да вријеме трајања надзора не може бити краће од шест мјесеци нити дуже од двије године.

Садржај заштитног надзора
Члан 66.

Заштитни надзор може обухватити ове обавезе:

а) лијечење у одговарајућој здравственој установи;

б) уздржавање од употребе алкохолних пића или опојних дрога;
ц) посјећивање одређених психијатријских, психолошких и других савјетовалишта и поступање по њиховим савјетима;
д) оспособљавање за одређено занимање;
е) прихваћање запослења које одговара стручној спреми и способностима починилаца;
ф) располагање с плаћом и другим приходима или имовином на примјерен начин и у складу с брачним и породичним обавезама.

Одређивање заштитног надзора
Члан 67.

(1) Суд у пресуди одређује једну или више обавеза из члана 66. (*Садржај заштитног надзора*) овог закона утврђујући њихов садржај.
(2) Приликом одређивања обавеза из члана 66. овог закона суд ће нарочито узети у обзир године живота починилаца, његово опште здравствено и душевно стање, његове склоности и навике у начину вођења живота, нарочито у кући, школи или на радном мјесту, побуде из којих је учинио кривично дјело и понашање послије учињеног кривичног дјела, његов ранији живот, личне и породичне прилике, као и друге околности које се односе на личност починиоца а од значаја су за избор обавеза заштитног надзора и њихово трајање.
(3) Ако у току трајања заштитног надзора суд утврди да је испуњена сврха заштитног надзора, може заштитни надзор укинути прије истека одређеног времена.
(4) Ако осуђени којем је изречен заштитни надзор не испуњава обавезе које му је суд одредио, суд га може опоменути или може раније обавезе замијенити другим или продужити трајање заштитног надзора у оквиру времена провјеравања, или опозвати условну осуду.

IX ГЛАВА ДЕВЕТА

МЈЕРЕ БЕЗБЈЕДНОСТИ

Сврха мјера безбједности
Члан 68.

Сврха мјера безбједности је да се отклоне стања или услови који могу утјецати да починилац убудуће учини кривична дјела.

Врсте мјера безбједности
Члан 69.

Починилацима кривичних дјела могу се izreći ове мјере безбједности:

а) обавезно психијатријско лијечење;

б) обавезно лијечење од зависности;
ц) забрана вршења позива, дјелатности или дужности;
д) одузимање предмета.

Изрицање мјера безбједности
Члан 70.

Суд може починиоцу кривичног дјела изрећи једну или више мјера безбједности кад постоје услови за њихово изрицање прописани овим законом.

Обавезно психијатријско лијечење
Члан 71.

(1) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења изриче се починиоцу кривичног дјела који је кривично дјело учинио у стању bitno смањене урачунљивости, odnosno смањене урачунљивости, ако постоји опасност да би узроци таквог стања могли и у будуће дјеловати на починилаца да учини ново кривично дјело.
(2) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења може се извршити, под условима утврђеним у ставу 1. овог члана, уз издржавање казне затвора или уз рад за опште добро на слободи, или уз условну осуду.
(3) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења траје док не престану разлози због којих је изречена, али најдуже до истека издржавања казне затвора или извршења рада за опште добро на слободи или истека времена провјеравања уз условну осуду.
(4) Као у случају из члана 43. (*Рад за опште добро на слободи*) став 5. овог закона, извршење казне затвора може се одредити починиоцу кривичног дјела који се у току извршења рада за опште добро на слободи као замјени за казну затвора не подвргне обавезном психијатријском лијечењу.
(5) Под условима из става 2. овог члана, обавезно психијатријско лијечење се може наставити изван медицинске установе након што је осуђени условно отпуштен. Ако осуђени не настави лијечење, условни отпуст ће се опозвати.
(6) Према починиоцу кривичног дјела који се не подвргне психијатријском лијечењу током времена провјеравања одређеног у условној осуди, може се поступити према одредби члана 63. (*Опозив условне осуде због неиспуњења одређених обавеза*) овог закона.

Обавезно лијечење од зависности
Члан 72.

(1) Мјера безбједности обавезног лијечења од зависности може се изрећи починиоцу који је кривично дјело учинио под одлучујућим дјеловањем зависности од алкохола или опојних дрога, ако постоји опасност да ће због те зависности и убудуће учинити кривична дјела.
(2) Мјера безбједности обавезног лијечења од зависности, под условима из става 1. овог члана, може се изрећи уз исту кривичноправну санкцију, у истом трајању и на исти начин како је овим законом прописано за мјеру безбједности обавезног психијатријског лијечења.
(3) Као у случају из члана 43. (*Рад за опште добро на слободи*) става 5. овог закона, извршење казне затвора може се одредити починиоцу кривичног дјела који се у току извршења рада за опште добро на слободи као замјени за казну затвора не подвргне обавезном лијечењу од зависности.
(4) Под условима из члана 71. (*Обавезно психијатријско лијечење*) става 2. овог закона, обавезно лијечење од зависности се може наставити изван медицинске установе након што је осуђени условно отпуштен. Ако осуђени не настави лијечење, условни отпуст ће се опозвати.
(5) Према починиоцу кривичног дјела који се не подвргне лијечењу од зависности током времена провјеравањ одређеног у условној осуди, може се поступити према одредби члана 63. (*Опозив условне осуде због неиспуњења изречених обавеза*) овог закона.

Забрана вршења позива, дјелатности или дужности
Члан 73.

(1) Мјера безбједности забране вршења одређеног позива, дјелатности или дужности може се изрећи починиоцу који је учинио кривично дјело везано за имовину која му је била повјерена или којој је имао приступ захваљујући свом позиву, дјелатности или дужности, ако постоји опасност да би такво вршење могло потицајно дјеловати да учини ново кривично дјело злоупотребом свог позива, дјелатности или дужности везано за имовину која му је повјерена или којој има приступ.

(2) Мјера безбједности забране вршења одређеног позива, дјелатности или дужности може се изрећи у трајању које не може бити краће од једне ни дуже од десет година, рачунајући од дана правомоћности одлуке, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора не урачунава у вријеме трајања ове мјере безбједности.
(3) Као у случају из члана 43. (*Рад за опште добро на слободи*) става 5. овог закона, извршење казне затвора може се одредити починиоцу кривичног дјела који у току извршења рада за опште добро на слободи као замјени за казну затвора прекрши забрану вршења позива, дјелатности или дужности.
(4) Према починиоцу кривичног дјела који прекрши забрану вршења позива, дјелатности или дужности током времена провјеравања одређеног у условној осуди, може се поступити према одредби члана 63. (*Опозив условне осуде због неиспуњења изречених обавеза*) овог закона.

Одузимање предмета
Члан 74.

(1) Предмети који су употријебљени или су били намијењени за учињење кривичног дјела или који су настали учињењем кривичног дјела одузеће се, када постоји опасност да ће бити поново употријебљени за учињење кривичног дјела или када се у циљу заштите опште безбједности или из моралних разлога одузимање чини апсолутно неопходно, ако су власништво починилаца.
(2) Предмети из става 1. овог члана могу се одузети и кад нису власништво починилаца ако то захтијевају интереси опште безбједности и интереси морала, али тиме се не дира у права трећих лица на накнаду штете од починилаца.
(3) У случајевима из става 2. овог члана, законом се може прописати обавезно одузимање предмета.

X ГЛАВА ДЕСЕТА

ПРАВИЛА О ВАСПИТНИМ ПРЕПОРУКАМА, О ВАСПИТНИМ МЈЕРАМА И О КАЖЊАВАЊУ МАЛОЉЕТНИКА

Примјена посебних кривичних одредаба за малољетнике
Члан 75.

(1) За малољетне починиоце кривичних дјела важе одредбе ове главе овог закона, а остале кривичноправне одредбе из других закона примјењују се на малољетнике само ако не излазе из оквира утврђених посебним одредбама о малољетним починилацима кривичних дјела.

(2) Посебне одредбе о малољетним починиоцима кривичних дјела примјењују се, под условима прописаним одредбама ове главе овог закона, и на пунољетна лица кад им се суди за кривична дјела која су учинила као малољетници, а изузетно и на лица која су учиниле кривично дјело као млађи пунољетници.

Услови примјене васпитних препорука
Члан 76.

(1) Према малољетном починиоцу кривичног дјела могу се примијенити васпитне препоруке за кривична дјела s прописаном новчаном казном или казном затвора до три године.
(2) Одгојне препоруке према малољетнику може примијенити надлежни тужилац или судија за малољетнике.
(3) Услови примјене васпитних препорука су: признање кривичног дјела од стране малољетника и његова изражена спремност за помирењем с оштећеним.

Сврха васпитних препорука
Члан 77.

Сврха васпитних препорука је:

а) да се не покреће кривични поступак према малољетном починиоцу кривичног дјела;

б) и да се примјеном васпитних препорука утјече на малољетника да убудуће не учини кривична дјела.

Врсте васпитних препорука
Члан 78.

(1) Одгојне препоруке су:

а) особно извињење оштећеном;

б) накнада штете оштећеном;
ц) редовно похађање школе;
д) рад у корист хуманитарне организације или локалне заједнице;
е) прихваћање одговарајућег запослења;
ф) смјештај у другу породицу, дом или установу;
г) лијечење у одговарајућој здравственој установи;
х) посјећивање васпитних, образовних, психолошких и других савјетовалишта.

(2) Одгојне препоруке из тачке а. do ц. и х. става 1. овог члана примјењује овлаштени тужилац, а васпитне препоруке из тачке д. do г. примјењује суд за малољетнике.

Избор васпитних препорука
Члан 79.

(1) При избору васпитних препорука овлаштени тужилац или судија за малољетнике узет ће у обзир свеукупне интересе малољетника и оштећеног. Притом ће посебно водити рачуна да се примијењеним васпитним препорукама не доведе у питање малољетниково редовно школовање или његов рад.
(2) Одгојне препоруке могу трајати најдуже једну годину.
(3) Одгојне препоруке могу се у току њиховог извршавања замијенити другом или укинути.
(4) Избор и примјена васпитних препорука врши се у сарадњи с родитељима или старатељима малољетника и органима социјалног старања.

Кривичне санкције према малољетницима
Члан 80.

(1) Малољетном починиоцу кривичног дјела могу се изрећи васпитне мјере и одређене мјере безбједности, а старијем малољетнику изузетно се може изрећи казна малољетничког затвора.
(2) Малољетнику који је у вријеме учињења кривичног дјела навршио четрнаест, а није навршио шеснаест година живота (млађи малољетник), могу се изрећи само васпитне мјере.
(3) Малољетнику који је у вријеме учињења кривичног дјела навршио шеснаест, а није навршио осамнаест година живота (старији малољетник), могу се изрећи васпитне мјере под условима прописаним овим законом, а изузетно му се може изрећи казна малољетничког затвора.
(4) Малољетнику се могу изрећи мјере безбједности под условима прописаним овим законом.
(5) Малољетнику се не може изрећи условна осуда.

Сврха васпитних мјера и казне малољетничког затвора
Члан 81.

Сврха васпитних мјера и казне малољетничког затвора је да се пружањем заштите и помоћи малољетним починилацима кривичних дјела, надзором над њима, њиховим стручним оспособљавањем и развијањем њихове личне одговорности обезбједи њихово васпитање, преваспитање и правилан развој. Уз то, сврха казне малољетничког затвора је посебан утјецај на малољетног починилаца да убудуће не учине кривична дјела, као и на друге малољетнике да не учине кривична дјела.

Врсте васпитних мјера
Члан 82.

(1) Одгојне мјере су:

а) дисциплинске мјере;

б) мјере појачаног надзора;
ц) заводске мјере.

(2) Дисциплинске мјере изричу се малољетном починиоцу кривичног дјела којем није потребно изрећи трајније мјере васпитања и преваспитања, нарочито ако је учинио кривично дјело из непромишљености или лакомислености.
(3) Мјере појачаног надзора изричу се малољетном починиоцу кривичног дјела којем треба изрећи трајније мјере васпитања, преваспитања или лијечења уз одговарајући надзор, а није потребно његово потпуно одвајање из дотадашње средине.
(4) Заводске мјере изричу се малољетном починиоцу кривичног дјела којем треба изрећи трајније мјере васпитања, преваспитања или лијечења уз његово потпуно одвајање из дотадашње средине. Zavodske мјере не могу трајати дуже од пет година.

Одгојне мјере
Члан 83.

Малољетном починиоцу кривичног дјела могу се изрећи ове васпитне мјере:

а) дисциплинска мјера упућивања у дисциплински центар за малољетнике;

б) мјере појачаног надзора: од стране родитеља, усвојитеља или старатеља; у другој породици; или од стране надлежног органа социјалне заштите;
ц) заводске мјере: упућивање у васпитну установу, у васпитно-поправни дом или у другу установу за оспособљавање.

Избор васпитне мјере
Члан 84.

При избору васпитне мјере суд ће узети у обзир године живота малољетника, степен његове душевне развијености, његова психичка својства, његове склоности, побуде из којих је кривично дјело учинио, дотадашњи васпитање, средину и прилике у којима је живио, тежину кривичног дјела те да ли му је раније била изречена васпитна мјера или казна и све друге околности које могу бити од утјецаја на изрицање васпитне мјере.

Упућивање у дисциплински центар за малољетнике
Члан 85.

(1) Суд ће изрећи васпитну мјеру упућивања у дисциплински центар за малољетнике кад је потребно да се одговарајућим краткотрајним мјерама утјече на личност и владање малољетног починиоца кривичног дјела.
(2) Малољетника коме је изречена мјера из става 1. овог члана суд може упутити у дисциплински центар:

a) на одређени број сати у празничне дане, ali највише четири узастопна празнична дана;

b) на одређени број сати у току дана, али најдуже у трајању једног мјесеца;
c) на непрекидни боравак за утврђени број дана, али не дуже од двадесет дана.

(3) При изрицању мјере из става 1. овог члана суд ће водити рачуна да услијед њеног извршења малољетник не изостане с редовне школске наставе или посла.
(4) У дисциплинском центру малољетник се може упослити на корисним радовима који одговарају његовим годинама живота, уколико он или његов старатељ на то пристану.
(5) При изрицању васпитне мјере упућивања у дисциплински центар за малољетнике, суд може изрећи и васпитну мјеру појачаног надзора надлежног органа социјалне заштите, која се извршава по извршењу васпитне мјере упућивања у дисциплински центар за малољетнике.

Појачан надзор родитеља, усвојитеља или старатеља
Члан 86.

(1) Одгојну мјеру појачаног надзора родитеља, усвојитеља или старатеља суд ће изрећи ако су родитељи, усвојитељ или старатељ пропустили надзор над малољетником а у могућности су да такав надзор врше.
(2) При изрицању васпитне мјере из става 1. овог члана, суд може родитељу, усвојитељу или старетељу дати потребне упуте и наложити им одређене дужности у погледу мјера које треба предузети за васпитање малољетника, за његово лијечење и за отклањање штетних утјецаја на њега.
(3) При изрицању васпитне мјере из става 1. овог члана суд може одредити да надлежни орган социјалног старања провјерава њено извршавање и указује помоћ родитељу, усвојитељу или старатељу. Суд ће накнадно одлучити о престанку таквог провјеравања, с тим да оно не може трајати мање од једне ни дуже од три године.

Појачан надзор у другој породици
Члан 87.

(1) Ако родитељи, усвојитељ или старатељ нису у могућности да над малољетником врше појачан надзор или ако се од њих такав надзор не може оправдано очекивати, суд ће малољетнику изрећи васпитну мјеру појачаног надзора у другој породици која је вољна да га прими и која има могућности да над њим врши појачан надзор.
(2) Извршење васпитне мјере из става 1. овог члана обуставит ће се кад родитељи, усвојитељ или старатељ стекну могућност да над малољетником врше појачан надзор или кад према резултату васпитања престане потреба за појачаним надзором.
(3) При изрицању васпитне мјере из става 1. овог члана суд ће одредити да за вријеме њеног трајања надлежни орган социјалне заштите провјерава њено извршавање и указује потребну помоћ породици у којој је малољетник смјештен.

Појачан надзор надлежног органа социјалне заштите
Члан 88.

(1) Ако родитељи, усвојитељ или старатељ нису у могућности да врше појачан надзор над малољетником, а не постоје ни услови за изрицање васпитне мјере појачаног надзора у другој породици, суд ће изрећи малољетнику васпитну мјеру појачаног надзора надлежног органа социјалне заштите.
(2) Суд ће накнадно одлучити о престанку васпитне мјере из става 1. овог члана, с тим да њено трајање не може бити краће од једне ни дуже од три године. За вријеме трајања ове мјере малољетник и даље остаје да живи код родитеља, усвојитеља или старатеља, а појачан надзор над њим врши овлаштено лице надлежног органа социјалне заштите.
(3) Овлаштено лице надлежног органа социјалне заштите брине се о школовању малољетника, његовом запослењу, одвајању из средине која на њега штетно утјече, потребном лијечењу и сређивању прилика у којима живи.

Посебне обавезе уз мјере појачаног надзора
Члан 89.

(1) При изрицању неке од васпитних мјера појачаног надзора из члана 86. (*Појачан надзор родитеља, усвојитеља или старатеља*), 87. (*Појачан надзор у другој породици*) и 88. (*Појачан надзор надлежног органа социјалне заштите*) овог закона, суд може малољетнику одредити једну или више посебних обавеза, ако је то потребно за успјешније извршење изречене мјере, с тим да те обавезе не могу трајати дуже од трајања васпитне мјере.
(2) Суд може малољетнику одредити нарочито ове обавезе: особно извињење оштећеном, накнада штете у оквиру властитих могућности, редовно похађање школе, оспособљавање за занимање које одговара његовим способностима и склоностима, уздржавање од уживања алкохолних пића и опојних дрога, посјећивање одговарајуће здравствене установе или савјетовалишта те уздржавање од дружења с лицима која на њега штетно дјелују.
(3) Суд може обавезе које је одредио накнадно укинути или измијенити.
(4) У случају неиспуњења обавеза из става 2. овог члана суд може изречену мјеру појачаног надзора замијенити другом васпитном мјером.

(5) При одређивању обавеза из става 2. овог члана суд ће малољетника упозорити на посљедице из става 4. овог члана.

Упућивање у васпитну установу
Члан 90.

(1) Суд ће изрећи васпитну мјеру упућивања у васпитну установу за васпитање малољетника малољетнику над којим треба обезбједити вршење сталног надзора од стране стручних васпитача у установи за васпитање малољетника.
(2) У васпитној установи малољетник остаје најмање шест мјесеци, а највише три године. При изрицању ове мјере суд неће одредити њено трајање, већ ће о томе накнадно одлучити (члан 93. *Обустава извршења и измјена одлуке о васпитним мјерама*, став 2. овог закона).

Упућивање у васпитно-поправни дом
Члан 91.

(1) Суд ће изрећи васпитну мјеру упућивања у васпитно-поправни дом за малољетне починилаце кривичних дјела малољетнику према којем треба примијенити појачане мјере преваспитањеа.
(2) При одлучивању хоће ли изрећи васпитну мјеру из става 1. овог члана суд ће посебно узети у обзир тежину и природу учињеног кривичног дјела и околност јесу ли малољетнику раније биле изречене васпитне мјере или казна малољетничког затвора.
(3) У васпитно-поправном дому малољетник остаје најмање једну, а највише пет година. При изрицању васпитне мјере из става 1. овог члана суд неће одредити њено трајање, већ ће о томе накнадно одлучити (члан 93. *Обустава извршења и измјена одлуке о васпитним мјерама*, став 2. овог закона).

Упућивање у другу установу за оспособљавање
Члан 92.

(1) Малољетнику ометеном у психичком или физичком развоју суд може умјесто васпитне мјере упућивања у васпитну установу или васпитне мјере ууђивања у васпитно-поправни дом изрећи васпитну мјеру упућивања у другу установу за оспособљавање.
(2) Малољетник остаје у установи за оспособљавање док је то потребно ради његовог лијечења или оспособљавања, а кад малољетник постане пунољетан, поновно ће се испитати потреба његовог даљег задржавања у тој установи.

Обустава извршења и измјена одлуке о васпитним мјерама
Члан 93.

(1) Кад се послије доношења одлуке којом је изречена одгопјне мјера појачаног надзора или заводска васпитна мјера појаве околности којих није било у вријеме доношења одлуке или се за њих није знало, а оне би биле од утјецаја на доношење одлуке, извршење изречене мјере може се обуставити или се изречена мјера може замијенити другом васпитном мјером појачаног надзора или заводском васпитном мјером.
(2) Уз случајеве из става 1. овог члана, уколико за поједине мјере није шта друго прописано, васпитна мјера појачаног надзора или заводска васпитна мјера може се, с обзиром на постигнути успјех васпитања, обуставити од извршења, а може се и замијенити другом таквом мјером којом ће се боље постићи сврха васпитних мјера.
(3) Обустављање од извршења заводске васпитне мјере или замјењивање заводске васпитне мјере другом таквом мјером извршит ће се уз сљедећа ограничења:

(4) а) васпитна мјера упућивања у васпитну установу не може се обуставити од извршења прије истека рока од шест мјесеци, а до истека овога рока може се замијенити само васпитном мјером упућивања у васпитно-поправни дом или васпитном мјером упућивања у другу установу за оспособљавање;

(5) б) васпитна мјера упућивања у васпитно-поправни дом не може се обуставити од извршења прије истека рока од једне године, а до истека овога рока може се замијенити само васпитном мјером упућивања у васпитну установу или васпитном мјером упућивања у другу установу за оспособљавање.

(6) Изузетно, васпитна мјера упућивања у васпитну установу или васпитна мјера упућивања у васпитно-поправни дом може се обуставити од извршења или замијенити другом мјером и прије истека рокова из става 3. тачке а. и б. овог члана, ако посебне околности које се односе на личност малољетника очито показују да је постигнута сврха тих мјера.

Поновно одлучивање о васпитним мјерама
Члан 94.

(1) Ако је од правомоћности одлуке којом је изречена васпитна мјера појачаног надзора или заводска васпитна мјера протекло више од једне године, а извршење није започето, суд ће поновно одлучити о потреби извршења изречене мјере. При томе суд може одлучити да се раније изречена мјера изврши, не изврши или да се замијени неком другом мјером.
(2) Одгојна мјера упућивања у дисциплински центар за малољетнике неће се извршити ако је протекло више од шест мјесеци од правомоћности одлуке којом је ова мјера изречена а њено извршење није започето.

Кажњавање старијих малољетника
Члан 95.

Казнити се може само кривично одговоран старији малољетник који је учинио кривично дјело с прописаном казном затвора тежом од пет година, а због тешких посљедица дјела и високог степена кривичне одговорности не би било оправдано изрећи васпитну мјеру.

Казна малољетничког затвора
Члан 96.

(1) Казна малољетничког затвора не може бити краћа од једне ни дужа од десет година, а изриче се на пуне године или на пола године.
(2) При одмјеравању казне старијем малољетнику за кривично дјело суд не може изрећи казну малољетничког затвора у трајању дужем од казне затвора прописане за то кривично дјело, али суд није везан за најмању прописану мјеру те казне.

Одмјеравање казне малољетничког затвора
Члан 97.

При одмјеравању казне малољетничког затвора старијем малољетнику, суд ће узети у обзир све околности које утјечу да казна буде мања или већа (члан 48. *Општа правила о одмјеравању казне*), имајући посебно у виду степен душевне развијености малољетника и вријеме потребно за његов преваспитање и стручно оспособљавање.

Изрицање васпитних мјера и казне малољетничког затвора за кривична дјела у стицају
Члан 98.

(1) За кривична дјела у стицају суд изриче малољетнику само једну васпитну мјеру или само казну малољетничког затвора кад постоје законски услови за изрицање те казне и кад суд оцијени да је треба изрећи.
(2) По одредби става 1. овог члана суд ће поступити и кад послије изречене васпитне мјере, или казне малољетничког затвора утврди да је малољетник прије или послије њиховог изрицања учинио кривично дјело.

Застарјелост извршења казне малољетничког затвора
Члан 99.

Казна малољетничког затвора неће се извршити кад од дана правомоћности пресуде којом је казна изречена протекне:

а) десет година ако је изречена казна малољетничког затвора преко пет година;

б) пет година ако је изречена казна малољетничког затвора преко три године;
ц) три године ако је изречена казна малољетничког затвора до три године.

Изрицање кривичноправних санкција пунољетним лицима за кривична дјела која су учинили као малољетници

Члан 100.

(1) Пунољетном лицу које је навршило двадесет и једну годину живота не може се судити за кривично дјело које је учинило као млађи малољетник.
(2) Ако пунољетно лице у вријеме суђења није навршило двадесет и једну годину живота, може јој се судити само за кривична дјела s прописаном казном затвора тежом од пет година. Таквом лицу суд може изрећи само одговарајућу заводску васпитну мјеру, с тим да ће при оцјени хоће ли изрећи ову мјеру суд узети у обзир све околности случаја, а нарочито тежину учињеног дјела, вријеме које је протекло од његовог учињења, владање починилаца, као и сврху те васпитне мјере.
(3) Пунољетном лицу може се за кривично дјело које је учинило као старији малољетник изрећи одговарајућа заводска васпитна мјера, а под условима из члана 96. (*Казна малољетничког затвора*) овог закона и казна малољетничког затвора. При оцјени хоће ли и коју ће од ових санкција изрећи, суд ће узети у обзир све околности случаја, а нарочито тежину учињеног дјела, вријеме које је протекло од његовог учињења, владање починилаца, као и сврху коју треба постићи овим санкцијама.

(4) Изузетно од одредбе става 3. овог члана, пунољетном лицу које је у вријеме суђења навршила двадесет и једну годину живота, суд може умјесто казне малољетничког затвора изрећи казну затвора или условну осуду. Казна затвора изречена у овом случају има у погледу рехабилитације, брисања осуде и правних посљедица осуде исти правни учинак као и казна малољетничког затвора.

Изрицање васпитних мјера млађим пунољетним лицима

Члан 101.

(1) Починиоцу који је као пунољетан учинио кривично дјело, а у вријеме суђења није навршио двадесет и једну годину живота, суд може изрећи одговарајућу заводску васпитну мјеру ако се, с обзиром на његову личност и околности под којима је кривично дјело учинио, може очекивати да ће се и васпитном мјером постићи сврха која би се остварила изрицањем казне.
(2) Млађем пунољетном лицу којем је изречена васпитна мјера суд може, под условима прописаним овим законом, изрећи све мјере безбједности прописане овим законом, осим мјере безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности.
(3) Изречена васпитна мјера може трајати највише док починилац не наврши двадесет и три године живота.

Изрицање мјера безбједности малољетнику

Члан 102.

(1) Малољетном починиоцу кривичног дјела којем је изречена васпитна мјера или казна малољетничког затвора могу се, под условима прописаним законом, изрећи мјере безбједности из члана 69. (*Врсте мјера безбједности*) тачке а., б. и д. овог закона.
(2) Мјера безбједности обавезног лијечења од зависности не може се изрећи уз дисциплинску мјеру.
(3) Умјесто мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења може се изрећи васпитна мјера упућивања у другу установу за оспособљавање, ако се у тој установи може обезбједити лијечење и тиме постићи сврха ове мјере безбједности. Поред тога, може се изрећи и мјера безбједности одузимања предмета.

Учинак казне на васпитне мјере

Члан 103.

(1) Ако за вријеме трајања васпитне мјере суд изрекне старијем малољетнику казну малољетничког затвора, васпитна мјера престаје кад малољетник започне издржавање те казне.
(2) Ако за вријеме трајања васпитне мјере суд изрекне пунољетном лицу казну малољетничког затвора или казну затвора најмање годину дана, васпитна мјера престаје када то лице започне издржавање казне.

(3) Ако за вријеме трајања васпитне мјере суд изрекне пунољетном лицу казну затвора у краћем трајању од једне године, суд ће у пресуди одлучити хоће ли се по издржаној казни наставити извршење изречене васпитне мјере или ће се та мјера укинути.

Учинак васпитних мјера и казне малољетничког затвора
Члан 104.

(1) Одгојне мјере и казна малољетничког затвора не посљедују правним посљедицама осуде које се састоје у забрани стицања одређених права iz члана 114. (*Врсте правних посљедица осуде*) става 2. овог закона.
(2) На лица која издржавају васпитну мјеру упућивања у васпитно-поправни дом или казну малољетничког затвора примјењују се одредбе члана 108. (*Рад осуђених лица*) овог закона.

Евиденција о изреченим васпитним мјерама
Члан 105.

(1) Евиденцију о изреченим васпитним мјерама воде надлежни органи социјалне заштите на темељу прописа које доноси орган надлежно за послове социјалне заштите у Федерацији Босне и Херцеговине, Републици Српској или Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине.
(2) Подаци о изреченим васпитним мјерама могу се дати само суду, тужилаштву, органима унутрашњих послова и органима социјалне заштите у вези с кривичним поступком који се води против лица којима су изречене васпитне мјере.

XI ГЛАВА ЈЕДАНАЕСТА

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ О ИЗВРШЕЊУ КРИВИЧНОПРАВНИХ САНКЦИЈА

Извршење казне затвора и казне дуготрајног затвора
Члан 106.

(1) Казна затвора и казна малољетничког затвора извршавају се у затвореним, полуотвореним или отвореним установама за издржавање казне.
(2) Казна дуготрајног затвора извршава се у затвореним установама за издржавање казне.

Границе извршења казни
Члан 107.

Лице према којем се извршава казна лишава се права или се ограничава у правима, у складу са законом, само у границама нужним да би се остварила сврха појединих казни.

Рад осуђених лица
Члан 108.

(1) Лице осуђено на казну затвора, казну дуготрајног затвора или казну малољетничког затвора, које је способно за рад, може радити уколико оно на то пристане.
(2) Ако осуђено лице тражи или пристане на рад, рад ће му се омогућити.
(3) Рад осуђеног лица треба да буде користан и да буде усклађен са савременим начином вршења исте врсте рада на слободи, према стручним и другим способностима осуђеног.

Извршавање казне малољетничког затвора
Члан 109.

(1) Према старијем малољетнику, док не наврши осамнаест година живота, казна малољетничког затвора извршава се у посебним казнено-поправним установама за малољетнике. Према лицу које је навршила осамнаест година живота али није навршило двадесет и три године живота (млађе пунољетно лице) казна малољетничког затвора се извршава у посебним установама за млађа пунољетна лица, односно у посебном одјељењу установе у којој се казна извршава према пунољетним лицима, при чему се обезбјеђује да млађа пунољетна лица не дођу у контакт са старијим затвореницима. Према лицу које је навршило двадесет и три године живота прије краја издржавања казне, остатак казне се извршава у казнено-поправној установи за одрасле.

(2) Према млађем пунољетном лицу казна се може извршавати у казнено-поправној установи за малољетнике све док је то потребно ради завршетка његовог школовања или стручног оспособљавања. Међутим, према млађем пунољетном лицу казна се не може ни у којем случају извршавати у казнено-поправној установи за малољетнике, ако би то било на који начин било штетно за малољетно лица према којима се извршава казна малољетничког затвора у тој установи.
(3) Избор посла за осуђеног малољетника врши се према његовим способностима и склоностима за одређену врсту посла, у циљу стручног оспособљавања, а у складу с могућностима које постоје у казнено-поправној установи за малољетнике. Млађем пунољетном лицу ће се такође омогућити образовање и стручно оспособљавање, без обзира извршава ли се казна у посебним установама или у посебним одјељењима казнено-поправних установа за одрасла лица.
(4) Радно вријеме осуђеног малољетника одређује се тако да му се омогући школовање и стручно оспособљавање и да му остане довољно времена за физичк васпитање и разоноду.
(5) Осуђени малољетник може бити условно отпуштен с издржавања казне ако је издржао трећину казне, али не прије него што је провео једну годину у казнено-поправној установи. За вријеме условног отпуста суд може одредити васпитну мјеру појачаног надзора надлежног органа социјалне заштите. За опозив условног отпуста примјењују се одредбе чланка 45. (*Опозив условне осуде*) овог закона.
(6) Малољетни осуђеник, осим у изузетним околностима, има право одржавати контакте са својом породицом путем писама и посјета.

XII ГЛАВА ДВАНАЕСТА

ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ ПРИБАВЉЕНЕ КРИВИЧНИМ ДЈЕЛОМ И ПРАВНЕ ПОСЛЈЕДИЦЕ ОСУДЕ

Основа одузимања имовинске користи прибављене кривичним дјелом
Члан 110.

(1) Нико не може задржати имовинску корист прибављену кривичном дјелом.
(2) Корист из става 1. овог члана одузет ће се судском одлуком којом је утврђено да је кривично дјело учињено, под условима прописаним овим законом.
(3) Суд такођер може одузети корист из става 1. овога члана у одвојеном поступку уколико постоји оправдани разлог да се вјерује да је корист прибављена кривичним дјелом, а власник или уживатељ није у могућности да пружи доказе да је корист прибављена законито.

Начин одузимања имовинске користи прибављене кривичним дјелом
Члан 111.

(1) Од починиоца ће се одузети новац, предмети од вриједности и свака друга имовинска корист која је прибављена кривичним дјелом, а ако одузимање није могуће, починилац ће се обавезати на исплату новчаног износа сразмјерног прибављеној имовинској користи. Имовинска корист прибављена кривичним дјелом може се одузети од лица на коју је пренесена без накнаде или уз накнаду која не одговара стварној вриједности, ако је она знала или могла знати да је имовинска корист прибављена кривичним дјелом.

(2) Када је имовинска корист прибављена кривичним дјелом сједињена с имовином стеченом на законити начин, таква имовина може бити предмет одузимања али у мјери која не премашује процијењену вриједност имовинске користи прибављене кривичним дјелом.
(3) Приход или друге користи из имовинске користи прибављене кривичним дјелом, или из имовине у коју је имовинска корист прибављена кривичним дјелом претворена или из имовине с којом је имовинска корист прибављена кривичним дјелом сједињена, могу бити предмет мјера наведених у овом члану на исти начин и у истој мјери као и имовинска корист прибављена кривичним дјелом.

Заштита оштећеног
Члан 112.

(1) Ако је оштећеном у кривичном поступку досуђен имовинскоправни захтјев, суд ће изрећи одузимање имовинске користи уколико она прелази досуђени имовинскоправни захтјев оштећеног.
(2) Оштећени који је у кривичном поступку у погледу свог имовинскоправног захтјева упућен на парнични поступак, може тражити да се намири из износа одузете вриједности, ако покрене парнични поступак у року од шест мјесеци од дана правомоћности одлуке којом је упућен на парнични поступак и ако у року од три мјесеца од дана правомоћности одлуке којом је утврђен његов захтјев затражи намирење из одузете вриједности.
(3) Оштећени који у кривичном поступку није истакнуо имовинскоправни захтјев, може захтијевати намирење из одузете вриједности, ако је ради утврђења свог захтјева покренуо парнични поступак у року од три мјесеца од дана сазнања за пресуду којом се одузима имовинска корист, а најдаље у року од двије године од правомоћности одлуке о одузимању имовинске користи и ако у року од три мјесеца од дана правомоћности одлуке којом је утврђен његов захтјев затражи намирење из одузете вриједности.

Наступање правних посљедица осуде
Члан 113.

(1) Осуде за одређена кривична дјела могу имати за правну посљедицу престанак, односно губитак одређених права или забрану стицања одређених права.
(2) Правне посљедице осуде не могу наступити кад је за кривично дјело починиоцу изречена новчана казна, условна осуда или кад је починилац ослобођен од казне.
(3) Правне посљедице осуде могу се прописати само законом и наступају по сили закона којим су прописане.

Врсте правних посљедица осуде
Члан 114.

(1) Правне посљедице осуде које се односе на престанак или губитак одређених права јесу:

а) престанак вршења одређених послова или функција у органима власти, привредним друштвима или у другим правним лицима;

б) престанак zaposlenja или престанак вршења одређеног звања, позива или занимања;
ц) одузимање одликовања.

(2) Правне посљедице осуде које се састоје у забрани стицања одређених права јесу:

а) забрана обављања одређених послова или функција у органима власти, привредним друштвима, или у другим правним лицима;

б) забрана стицања одређених звања, позива или занимања, или унапређења у служби;
ц) забрана стицања одређених дозвола или одобрења која се издају одлуком органа власти.

Почетак и трајање правних посљедица осуде
Члан 115.

(1) Правне посљедице осуде наступају даном правомоћности пресуде.
(2) Правне посљедице осуде које се састоје у забрани стицања одређених права трају најдуже десет година од дана издржане, опроштене или застарјеле казне, ако за поједине правне посљедице није законом прописано краће трајање.
(3) Правне посљедице осуде престају bрисањем осуде.

Престанак мјера безбједности и правних посљедица осуде на основу судске одлуке
Члан 116.

(1) Суд може одлучити да престане примјена мјере безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности ако су протекле три године од дана њеног изрицања.
(2) Суд може одредити да престане правна посљедица осуде која се састоји у забрани стицања одређеног права, kад протекну три године од дана издржане, застарјеле или опроштене казне.
(3) При оцјени хоће ли одредити престанак примјене мјере безбједности, односно правне посљедице осуде, суд ће узети у обзир понашање осуђеног послије осуде, његову спремност да накнади штету проузроковану кривичним дјелом и да врати имовинску корист прибављену кривичним дјелом, као и друге околности које указују на оправданост престанка примјене мјере безбједности, односно правне посљедице осуде.
(4) Престанком правне посљедице осуде не дира се у права трећих лица која се заснивају на осуди.

XIII ГЛАВА ТРИНАЕСТА

РЕХАБИЛИТАЦИЈА, АМНЕСТИЈА, ПОМИЛОВАЊЕ И БРИСАЊЕ ОСУДЕ

Рехабилитација
Члан 117.

(1) Послије издржане, опроштене или застарјеле казне затвора, казне дуготрајног затвора или казне малољетничког затвора, осуђена лица уживају сва права утврђена уставом, законом и другим прописима и могу стицати сва права, осим оних која су им ограничена мјером безбједности или наступањем правне посљедице осуде.
(2) Одредба става 1. овог члана примјењује се и на лица на условном отпусту, ако њихова права нису ограничена посебним прописима о условном отпусту с издржавања казне затвора.

Амнестија
Члан 118.

(1) Амнестијом се лицима која су њоме обухваћене даје ослобођење од кривичног гоњења или потпуно или дјелимично ослобођење од извршења казне, замјењује се изречена казна блажом казном, одређује се брисање осуде, или се укида одређена правна посљедица осуде.
(2) Амнестију за кривична дјела прописана овим законом може дати Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине путем закона.

Помиловање
Члан 119.

(1) Помиловањем се поименично одређеним лицима даје ослобођење од кривичног гоњења или потпуно или дјелимично ослобођење од извршења казне, замјењује се изречена казна блажом казном или се одређује брисање осуде или се укида, односно одређује краће трајање мјере безбједности забране вршења позива, дјелатности или дужности, односно одређене правне посљедице осуде.
(2) Помиловање за кривична дјела прописана овим законом може дати Предсједништво Босне и Херцеговине својом одлуком у складу са законом.

Учинак амнестије и помиловања на права трећих лица
Члан 120.

Давањем амнестије или помиловања не утјече се на права трећих лица која се заснивају на осуди.

Брисање осуде
Члан 121.

(1) Осуда којом је починилац кривичног дјела ослобођен од казне брише се из казнене евиденције ако осуђени у року од једне године од дана правомоћности пресуде не учини ново кривично дјело.
(2) Условна осуда брише се из казнене евиденције по протеку рока од једне године од дана престанка времена провјеравања, ако за то вријеме осуђени не учини ново кривично дјело.

(3) Осуда на новчану казну брише се из казнене евиденције по протеку рока од три године од дана извршене, застарјеле или опроштене казне, ако за то вријеме осуђени не учини ново кривично дјело.
(4) Осуда на казну затвора до једне године и на казну малољетничког затвора до једне године брише се из казнене евиденције по протеку рока од пет година од дана издржане, застарјеле или опроштене казне, ако за то вријеме осуђени не учини ново кривично дјело.
(5) Суд може, на молбу осуђеног, одредити да се брише из казнене евиденције осуда на казну затвора од једне до три године, ако је протекао рок од пет година од дана издржане, застарјеле или опроштене казне, а у том времену осуђени није учинио ново кривично дјело. Приликом одлучивања о брисању осуде суд ће водити рачуна о владању осуђеног послије издржане казне, о природи кривичног дјела и о другим околностима које могу бити од значаја за оцјену о оправданости брисања осуде.
(6) Осуда се не може брисати из казнене евиденције док траје примјена мјера безбједности.
(7) Ако је у току рока за брисање осуде осуђеном изречена казна затвора преко три године, неће се брисати ни ранија ни каснија осуда.
(8) Више осуда истог лица могу се брисати из казнене евиденције само истовремено, и то само ако постоје услови за брисање сваке од тих осуда.

XIV ГЛАВА ЧЕТРНАЕСТА

ОДГОВОРНОСТ PRAVNIH LICA ЗА КРИВИЧНА ДЈЕЛА

Одговорност pravnog lica
Члан 122.

(1) Ова глава овог закона прописује одговорност pravnog lica, izuzimaju}i Bosnu i Hercegovinu, Federaciju Bosne i Hercegovine, Republiku Srpsku, Br~ko Distrikt Bosne i Hercegvoine, kanton, grad, op{tinu i mjesnu zajednicu, за кривично дјело које је починилац учинио у име, за рачун или у корист pravnog lica.
(2) Ова глава овог закона прописује казне и друге кривичноправне санкције које се могу изрећи pravnom licu, као и правне посљедице осуде pravnog lica за кривично дјело.
(3) Под условима прописаним законом, за одређена pravna lica може бити искључена или ограничена примјена појединих казни или других кривичноправних санкција које се могу изрећи pravnim licima.
(4) Кривични поступак против pravnih lica води се по одредбама Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине.

Примјена ovog закона према мјесту u~iwena кривичног дјела u vezi s krivi~nom odgovorno{}u pravnih lica
Члан 123.

(1) Домаће и страно pravno lice je, у складу с овим законом, одговорно за кривична дјела учињена на teritoriji Босне и Херцеговине.
(2) Домаће и страно pravno lice које има сједиште на teritoriji Босне и Херцеговине или у њој обавља своју дјелатност je, у складу с овим законом, одговорно за кривично дјело учињено изван Босне и Херцеговине, ако је кривично дјело учињено против Босне и Херцеговине, њених држављана или домаћих pravnih lica.
(3) Домаће pravno lice је, у складу с овим законом, одговорно за кривично дјело учињено изван Босне и Херцеговине против стране државе, страних држављана или страних pravnih lica, под условима члана 12. (*Примјена кривичног законодавства Босне и Херцеговине за кривична дјела почињена изван Босне и Херцеговине*) овог закона.

Основи одговорности pravnog lica
Члан 124.

За кривично дјело које је починилац учинио у име, за рачун или у корист pravnog lica, одговорно је pravno lice:

а) када смисао учињеног кривичног дјела произлази из закључка, налога или одобрења руководећих или надзорних органа pravnog lica;

б) ili када су руководећи или надзорни органи pravnog lica утицали на починиоца или му омогућили да учини кривично дјело;
ц) ili када pravno lice располаже с противправно оствареном имовинском користи или користи предмете настале кривичним дјелом;
д) ili када су руководећи или надзорни органи pravnog lica пропустили дужни надзор над законитошћу рада радника.

Границе одговорности pravnog lica за кривично дјело
Члан 125.

(1) Уз услове из члана 124. (*Основи одговорности pravnog lica*) овог закона, pravno lice је одговорно за кривично дјело и када починилац за учињено кривично дјело није кривично одговоран.
(2) Одговорност pravnog lica не искључује кривичну одговорност физичких односно одговорних лица за учињено кривично дјело.
(3) За кривична дјела учињена из нехата, pravno lice може бити одговорно под условима из члана 124. тачка д. овог закона, и у том се случају pravno lice може блаже казнити.
(4) Када у pravnom licu осим починиоца нема другог лица или органа који би могли усмјеравати или надзирати починиоца, pravno lice одговара за учињено кривично дјело у границама рочиниочеве одговорности.

Одговорност при промјени статуса pravnog lica
Члан 126.

(1) Правно lice у стечају може бити кривично одговорно за кривично дјело без обзира је ли кривично дјело учињено прије почетка стечајног поступка или у међувремену, али се pravnom licu у стечају не изриче казна, већ се изриче мјера безбједности одузимања предмета или се одузима имовинска корист прибављена кривичним дјелом.
(2) Када је до престанка pravnog lica дошло прије pravosna`nog окончања кривичног поступка, а у кривичном је поступку утврђена кривична одговорност тог pravnog lica, казне и остале кривичноправне санкције izri~u се pravnom licu које је правни сљедник lica којем је утврђена кривична одговорност, ако су руководећи или надзорни органи прије престанка pravnog lica знали за учињено кривично дјело.
(3) Pravnom licu које је правни сљедник pravnog lica којем је утврђена кривична одговорност и чији су руководећи или надзорни органи знали за учињено кривично дјело, изриче се мјера безбједности одузимања предмета или се одузима имовинска корист прибављена кривичним дјелом.
(4) Ако је до престанка pravnog lica дошло по pravosna`no окончаном кривичном поступку, изречена кривичноправна санкција се извршава по одредбама става 2. и 3. овог члана.

Одговорност pravnog lica за покушај
Члан 127.

(1) Ако је починилац планирано кривично дјело започео, али га није довршио, под условима из члана 125. (*Основе одговорности привредног друштва*) овог закона одговорно је pravno lice, ако је законом прописано кажњавање и за покушај тог кривичног дјела.
(2) Pravno lice се кажњава за покушај казном прописаном за довршено кривично дјело, а може се и блаже казнити.
(3) Ако су руководећи или надзорни органи спријечили починиоца да доврши започето кривично дјело, pravno lice се може ослободити казне.

Продужено кривично дјело
Члан 128.

Када је код pravnog lica присутан исти основ одговорности у погледу више истоврсних и временски повезаних кривичних дјела више починилаца, pravno lice је казнено одговорно као да је учињено једно кривично дјело.

Саучесништво pravnih lica
Члан 129.

(1) У случају да два или више pravna lica саучествује при учињењу кривичног дјела, свако је одговорно према члану 124. (*Основе одговорности привреднog друштва*) овог закона.
(2) При саучесништву pravnih lica из става 1. овог члана, свако pravno lice одговара као да је једино pravno lice кривично одговорно за кривично дјело.

Општи разлози за ублажавање казне pravnom licu или ослобађање од казне
Члан 130.

(1) Pravno lice чији руководећи или надзорни орган добровољно пријави починиоца након што је кривично дјело учињено, може се блаже казнити.
(2) Pravno lice чији руководећи или надзорни орган по учињеном кривичном дјелу одлучи да се врати противправно остварена имовинска корист или отклоне проузроковане штетне посљедице или саопште подаци о основаности одговорности других pravnih lica, може се ослободити казне.

Казне за pravna lica
Члан 131.

Pravnim licima се za кривична дјела могу изрећи ове казне:
а) новчана казна;
б) казна одузимања имовине;
д) казна престанка pravnog lica.

Новчана казна za pravna lica
Члан 132.

(1) Новчана казна не може бити мања од 5.000 КМ нити већа од 5.000.000 КМ.
(2) Ако је кривичним дјелом pravnog lica проузрокована другоме имовинска штета или прибављена противправна имовинска корист, највећа мјера изречене новчане казне може износити двоструки износ те штете, односно користи.

Казна одузимања имовине
Члан 133.

(1) Казна одузимања имовине се може изрећи за кривична дјела s прописаном казном затвора од пет година или тежом казном.
(2) Pravnom licu се може одузети најмање половина имовине или већи дио имовине или цјелокупна имовина.
(3) У случају стечајног поступка као посљедице изречене казне одузимања имовине, повјериоци се могу намирити из одузете стечајне масе .

Казна престанка pravnog lica
Члан 134.

(1) Казна престанка pravnog lica може се изрећи ако је дјелатност pravnog lica у цјелости или у претежној мјери кориштена за учињење кривичних дјела.
(2) Уз казну престанка pravnog lica суд може изрећи казну одузимања имовине.
(3) Уз изречену казну престанка pravnog lica суд ће предложити отварање поступка ликвидације.
(4) Из имовине pravnog lica којем је изречена казна престанка pravnog lica могу се исплатити повјериоци.

Одмјеравање казне pravnom licu
Члан 135.

(1) При одмјеравању казне pravnom licu суд узима у обзир поред општих правила за одмјеравање казне из члана 48. (*Општа правила за одмјеравање казне*) овог закона такође и економску моћ pravnog lica.
(2) При одмјеравању новчане казне за кривична дјела за која се уз новчану казну изриче и казна одузимања имовине, изречена казна не смије прије ћи половину имовине pravnog lica.

Изрицање условне осуде pravnom licu
Члан 136.

(1) Суд може pravnom licu за кривично дјело изрећи условну осуду умјесто новчане казне.
(2) Условном осудом суд може утврдити pravnom licu новчану казну до 1.500.000 КМ и уједно одлучити, да се иста неће извршити, ако pravno lice у року који одреди суд, а који не може бити краћи од једне ни дужи од пет година, не буде одговорно за ново кривично дјело.

Мјере безбједности za pravna lica
Члан 137.

Pravnom licu могу се за кривично дјело изрећи, поред мјере безбједности одузимања предмета из члана 74. (*Одузимање предмета*) овог закона, ове мјере безбједности:

а) објавqivawe пресуде;

б) забрана обављања одређене привредне дјелатности.

Објавqivawe пресуде
Члан 138.

(1) Мјера безбједности објавqivawa пресуде изриче се када би било корисно да јавност sазна за осуду, особито ако би објавqivawe било од користи да се отклони опасност за живот или здравље људи или да се обезбједи безбједност промета или каква корист привреди.
(2) С обзиром на значај кривичног дјела и потребу да јавност сазна за осуду, суд цијени да ли да се осуда објави у штампи, радију или телевизији или у више наведених средстава информирања и уједно да ли да се објави њено обраложење у цјелости или у изводу, узимајући при том у обзир да se начином објавqivawa омогући обавијештеност свих у чијем интересу је објавqivawe пресуде.

Забрана обављања одређене привредне дјелатности
Члан 139.

(1) Мјером безбједности забране обављања одређене привредне дјелатности суд може pravnom licu забранити производњу одређених производа или обављање одређених послова, или му забранити да се бави одређеним пословима промета робе или другим привредним послом.
(2) Мјера безбједности из става 1. овог члана изриче се pravnom licu ако би његово даље бављење одређеном привредном дјелатношћу било опасно за живот и здравље људи или штетно за привредно или финансијско пословање других pravnih lica или за привреду или ако је pravno lice у задње двије године прије учињења кривичног дјела било већ кажњено за исто или слично кривично дјело.
(3) Мјера безбједности из става 1. овог члана може се изрећи у трајању од шест мјесеци до пет година, рачунајући од правоsna`nosti осуде.

Одузимање имовинске користи од pravnog lica
Члан 140.

Уколико pravno lice прибави имовинску корист учињеним кривичним дјелом, имовинска корист прибављена кривичним дјелом ће се одузети од pravnog lica.

Правне посљедице осуде pravnog lica
Члан 141.

(1) Правне посљедице осуде pravnog lica за кривично дјело су:

а) забрана рада на основи дозволе, овлашћења или концесије, изданих од органа стране државе,

б) забрана рада на основи дозволе, овлашћења или концесије, изданих од институција Босне и Херцеговине.

(2) Правне посљедице осуде pravnog lica за кривично дјело могу наступити и када је pravnom licu за учињено кривично дјело изречена новчана казна.

Застарјелост krivi~nog gowewa i izvr{ewa krivi~nopravnih sankcija izre~enih pravnim licima

Члан 142.

(1) На застарјелост кривичног гоњења pravnog lica примјењују се одредбе чланка 14. (*Застарјелост кривичног гоњења*) овог закона.

(2) Застара извршења казне изречене pravnom licu наступа кад од правоsna`nosti пресуде којом је казна изречена протекне:

а) три године за извршење новчане казне;

б) пет година за извршење казне одузимања имовине и казне престанка pravnog lica.

(3) Застара извршења мјере безбједности наступа протеком:

а) шест мјесеци од правоsna`nosti одлуке којом је примијењена мјера безбједности објаве пресуде;

б) времена једнаког ономе које је одређено за трајање мјере безбједности забране обављања одређене привредне дјелатности.

Закони који прописују кривична дјела pravnih lica

Члан 143.

Pravna lica могу biti krivi~no одговorna за кривична дјела из овог закона и за друга кривична дјела propisana законом Босне и Херцеговине.

Казне за кривична дјела

Члан 144.

(1) За кривична дјела s прописаном новчаном казном или казном затвора до три године, pravno lice ће се казнити новчаном казном до 850.000 КМ или до десетероструког износа штете проузроковане или имовинске користи прибављене кривичним дјелом.

(2) За кривична дјела s прописаном казном затвора преко три године, pravno lice ће се казнити новчаном казном најмање 2.500.000 КМ или до двадесетероструког износа штете проузроковане или имовинске користи прибављене кривичним дјелом.

(3) За кривична дјела s прописаном казном затвора од пет година или тежом казном, pravnom licu се умјесто новчане казне може изрећи казна одузимања имовине.

(4) За кривична дјела из става 1. овог члана, pravnom licu се умјесто новчане казне може изрећи казна престанка pravnog lica, под условима члана 134. (*Казна prestanka pravnog lica*) овог закона.

ПОСЕБНИ ДИО

XV ГЛАВА ПЕТНАЕСТА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ СЛОБОДЕ И ПРАВА ЧОВЈЕКА И ГРАЂАНИНА

Повреда равноправности човјека и грађанина
Члан 145.

(1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које на основу разлике у раси, боји коже, националној или етничкој припадности, вјероисповијести, политичком или другом увјерењу, полу, сексуалном опредјељењу, језику, образовању, друштвеном положају или социјалном поријеклу, ускрати или ограничи grађanska права утврђена Уставом Босне и Херцеговине, ратификираним међународним уговором, законом Босне и Херцеговине, другим прописом Босне и Херцеговине или општим актом Босне и Херцеговине, или које на основу ове разлике или припадности даје pojedincima неоправдане повластице или погодности,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које супротно прописима Босне и Херцеговине о равноправној употреби језика и писама конститутивних народа и осталих који живе на територији Босне и Херцеговине, ускрати или ограничи грађанину да при остваривању својих права или при обраћању органима власти и институцијама Босне и Херцеговине, привредним друштвима и другим правним лицима употријеби свој језик или писмо,

казниће се novčanom kaznom ili казном затвора до једне године.

(3) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које ускрати или ограничи право грађанину на слободно запошљавање на цијелој територији Босне и Херцеговине и под једнаким прописаним условима,

казниће се казном затвора od šest mjeseci do pet godina.

Спрјечавање повратка избјеглица и расељених лица
Члан 146.

(1) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protupravan na~in, u ve}em razmjeru ili sa {irim posljedicama, sprije~i izbjeglice ili raseljena lica da se vrate u svoj dom ili da koriste svoju imovinu koje su bili li{eni u toku neprijateljstava od 1991. godine, kazni}e se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ko sudjeluje u grupi ljudi koja u~ini krivi~no djelo iz stava 1. ovog ~lana,

kazni}e se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Ko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja u~ini krivi~no djelo iz stava 1. ovog ~lana,

kazni}e se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Противправно лишење слободе
Члан 147.

(1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које другог противправно затвори, држи затвореног или му на други начин одузме слободу кретања,

казниће се новчаном казном или казном затвора до tri године.

(2) Ако је противправно лишење слободе трајало дуже од тридесет дана или је учињено на свиреп начин или је лицу које је противправно лишено слободе услијед тога тешко нарушено здравље или су наступиле друге тешке посљедице,

починилац ће се казнити казном затвора од dvije do osam godina.

(3) Ако је лице која је противправно лишено слободе услијед тога изгубило живот,

починилац ће се казнити казном затвора најмање pet година.

Повреда права на подношење жалби и молби
Члан 148.

Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које злоупотријеби свој положај или овлаштење и спријечи другога да користи своје право на подношење жалбе, приговора, захтјева, молбе или притужбе,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Недозвољено коришћење личних података
Члан 149.

Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које без пристанка pojedinca противно условима прописаним у закону, прикупља, обрађује или користи његове личне податке или те податке користи супротно законом дозвољеној сврси њихова прикупљања,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

Ускраћивање бирачког права
Члан 150.

Ко у обављању повјерене му дужности у вези с изборима за институције Босне и Херцеговине, другога u namjeri da ga spriječi u ostvarenju njegovog biračkog prava противзаконито не уведе у бирачки попис или га избрише из бирачког пописа или му на други ускрати бирачко право,

казниће се новчаном казном или казном затвора до tri године.

Повреда слободе опредјељења бирача
Члан 151.

(1) Ко силом, озбиљном пријетњом, принудом, подмићивањем или коришћењем његовог тешког економског стања или на други противправан начин утјече на бирача у Босни и Херцеговини да на изборима за институције Босне и Херцеговине или приликом гласања о опозиву или на референдуму, гласа за или против поједине листе, појединог кандидата, односно да гласа за или против опозива, за или против приједлога о коме се одлучује референдумом, или да уопште не гласа,

казниће се новчаном казном или казном затвора до tri године.

(2) Ако кривично дјело из става 1. овог члана учини члан бирачког одбора или друго лице у вршењу повјерене јој дужности у вези с изборима, гласањем или референдумом,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Пријевара при гласању
Члан 152.

Ко на изборима за институције Босне и Херцеговине или при гласању о опозиву представника у институцијама Босне и Херцеговине или на референдуму у Босни и Херцеговини, гласа умјесто другога под његовим именом или поново гласа или покуша да поново гласа иако је већ гласао,

казниће се новчаном казном или казном затвора до tri године.

Повреда тајности гласања
Члан 153.

(1) Ко при избору за институције Босне и Херцеговине или при гласању о опозиву представника у институцијама Босне и Херцеговине или на референдуму у Босни и Херцеговини, повриједи тајност гласања,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(2) Ко силом, озбиљном пријетњом или на други противправан начин тражи од грађанина да каже за кога је гласао или како је гласао или да ли је гласао за или против опозива,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(3) Ако кривично дјело из става 1. овог члана учини члан бирачког одбора или друго лице у вршењу повјерене јој дужности у вези с изборима или гласањем,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Изборна пријевара
Члан 154.

Ко кривотвори резултате избора или гласања за институције Босне и Херцеговине додавањем, одузимањем или брисањем гласова или потписа, нетачним бројањем гласова, неистинитим уписивањем резултата у изборне исправе или на други начин, или објави резултат избора или гласања који не одговара обављеном гласању,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Уништење изборних исправа
Члан 155.

Ко на изборима за институције Босне и Херцеговине, при гласању о опозиву представника у институцијама Босне и Херцеговине или на референдуму у Босни и Херцеговини, уништи, прикрије, оштети или одузме какву исправу о изборима или о гласању о опозиву или какав предмет који служи за избор или за гласање о опозиву,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

XVI ГЛАВА ШЕСНАЕСТА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ИНТЕГРИТЕТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Напад на уставни поредак
Члан 156.

Ко употребом физичке силе или пријетњом употребе физичке силе покуша да промијени уставни поредак Босне и Херцеговине или да сврге њене највише институције,

казниће се казном затвора најмање пет година.

Угрожавање територијалне цјелине
Члан 157.

Ко употребом силе или пријетњом употребе силе покуша да отцијепи дио територије Босне и Херцеговине или да дио њене територије припоји другој држави,

казниће се казном затвора најмање пет година.

Спрјечавање борбе против непријатеља
Члан 158.

Грађанин Босне и Херцеговине који за вријеме рата или оружаног сукоба спријечава грађане Босне и Херцеговине или грађане њених савезника да воде борбу против непријатеља,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Служба у непријатељској војсци
Члан 159.

(1) Грађанин Босне и Херцеговине који за вријеме рата или оружаног сукоба служи у непријатељској војсци или другим непријатељским оружаним формацијама, или судјелује у рату или оружаном сукобу борећи се против Босне и Херцеговине или њених савезника,

казниће се казном затвора најмање три године.

(2) Ко врбује грађане Босне и Херцеговине за службу у непријатељској војсци или другим непријатељским оружаним формацијама или за судјеловање у рату или оружаном сукобу против Босне и Херцеговине или њених савезника,

казниће се казном затвора најмање пет година.

Помагање непријатељу
Члан 160.

(1) Грађанин Босне и Херцеговине који за вријеме рата помаже непријатељу у проводјењу принудних мјера према становништву Босне и Херцеговине,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Грађанин Босне и Херцеговине који у cixu помагања непријатељу политички или привредно сарађује с непријатељем за вријеме рата,

казниће се казном затвора najmawe tri godine.

Подривање војне и одбрамбене моћи
Члан 161.

(1) Ко у намјери да умањи одбрамбену моћ Босне и Херцеговине уништи, учини неупотребљивим или омогући да прећу у руке непријатеља одбрамбена постројења, објекти, положаји, наоружање или друга војна и одбрамбена средства или преда трупе непријатељу, или ко у истој намјери омете или доведе у опасност војне или одбрамбене мјере,

казниће се казном затвора најмање три године.

(2) Ко набавља средства за учињење кривичног дјела из става 1. овог члана,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Оружана побуна
Члан 162.

(1) Ко учествује у оружаној побуни која је усмјерена против уставног поретка Босне и Херцеговине или против њених највиших институција,

казниће се казном затвора најмање три године.

(2) Ko organizira ili bilo kako rukovodi u~iwewem krivi~nog djela iz stava 1. ovog ~lana,

казниће се казном затвора најмање пет година.

(3) Ко набавља средства за учињење кривичног дјела из става 1. овог члана,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Шпијунажа
Члан 163.

(1) Ко dr`avnu, војнu, или службенu tajnu саопшти, преда или учини доступном страној држави, страној организацији или лицу које им служи,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко на штету Босне и Херцеговине за страну државу или организацију ствара обавјештајну службу у Босни и Херцеговини или њом руководи,

казниће се казном затвора најмање пет година.

(3) Ко ступи у страну обавјештајну службу, прикупља за њу податке или на други начин помаже њен рад,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(4) Ко прибавља dr`avnu, војнu, или службенu tajnu у cixu да je саопшти или преда страној држави, страној организацији или лицу које им служи,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(5) Ко набавља средства за учињење кривичног дјела из става 1. овог члана,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Одавање државне тајне
Члан 164.

(1) Овлаштено лице која противно закону или другом пропису институција Босне и Херцеговине донесеним на основу закона, другоме саопшти, преда или учини доступном државнu тајнu која јој је повјерена,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко другом лицу саопшти ili preda, ili posreduje u saop{tavawu ili predaji података или документа за којеg зна да је државна тајна, а до којеg је противправно дошао,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је кривично дјело из става 1. овог члана учињено за вријеме ратног стања или непосредне ратне опасности, или ако је довело до угожавања безбједности, привредне или војне моћи Босне и Херцеговине,

починилац ће се казнити казном затвора најмање три године.

(4) Овлаштено лице koje u~ini кривично дјело из става 1. овог члана из нехата,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(5) Nema krivi~nog djela iz stava 2. ovog ~lana, ako neko objavi ili posreduje u objavljivanju dr`avne tajne ~ija je sadr`ina suprotna ustavnom poretku Bosne i Hercegovine, u cilju da javnosti otkrije povredu ustavnog poretka ili me}unarodnog ugovora, ako objavljivanje nema {tetne posljedice za nacionalnu sigurnost Bosne i Hercegovine.

Упућивање и пребацивање оружаних група људи, оружја и муниције на територију Босне и Херцеговине
Члан 165.

Ко на територију Босне и Херцеговине упућује или пребацује оружане групе људи, терористе, шпијуне, диверзанте, оружје, експлозив, отрове, опрему, муницију или други материјал, ради учињења кривичних дјела из ове главе овог закона,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Уношење опасних материја у Босну и Херцеговину
Члан 166.

(1) Ко противно прописима Босне и Херцеговине унесе у Босну и Херцеговину за живот или здравље људи штетне радиоактивне или друге опасне материје или отпатке,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ко злоупотребом свог положаја или овлаштења противно прописима омогући да се у Босну и Херцеговину унесу за живот или здравље људи штетне радиоактивне или друге опасне материје или отпаци,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Убиство представника највиших институција Босне и Херцеговине
Члан 167.

Ко у намјери угрожавања уставног поретка Босне и Херцеговине или безбједности Босне и Херцеговине лиши живота службено лице институција Босне и Херцеговине при вршењу његове службе, или члана Предсједништва Босне и Херцеговине, предсједавајућег Савјета министара Босне и Херцеговине, предсједника домова Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, predsjednika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, predsjednika Suda Bosne i Hercegovine ili glavnog tu`ioca Bosne i Hercegovine када нису на дужности,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Отмица представника највиших институција Босне и Херцеговине
Члан 168.

(1) Ко у намјери угрожавања уставног поретка Босне и Херцеговине или безбједности Босне и Херцеговине protupravno zatvori, dr`i zatvorenog ili na drugi na~in oduzme ili ograni~i slobodu kretanja slu`benom licu institucija Bosne i Hercegovine pri vr{enju njegove slu`be, s

ciljem da njega ili nekoga drugoga prisili da {to izvr{i, ne izvr{i ili trpi,

казниће казном затвора од најмање три године.

(2) Ко у намјери угрожавања уставног поретка Босне и Херцеговине или безбједности Босне и Херцеговине protupravno zatvori, dr`i zatvorenog ili na drugi na~in oduzme ili ograni~i slobodu kretanja ~lanu Predsjedni{tva Bosne i Hercegovine, predsjedavaju}em Savjeta ministara Bosne i Hercegovine, predsjedniku domova Parlamentarne skup{tine Bosne i Hercegovine, predsjedniku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, predsjedniku Suda Bosne i Hercegovine ili glavnom tu`iocu Bosne i Hercegovine,

казниће казном затвора од најмање пет година.

Кажњавање за најтеже облике кривичних дјела
Члан 169.

(1) За кривично дјело из члана 156. (*Напад на уставни поредак*), 157. (*Угрожавање територијалне цјелине*), 161. (*Подривање војне и одбрамбене моћи*), 162. (*Оружана побуна*) и 163. *(Шпијунажа*) овог закона, које је имало за посљедицу смрт једног или више лица, или је изазвало опасност за живот људи, или је праћено тешким насиљима и великим разарањима,

починилац ће се казнити казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(2) Ако је при учињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац с умишљајем лишио живота једно или више лица,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Оснивање удружења или набavxawe средстава за учињење кривичних дјела из ове главе овог закона
Члан 170.

Ко оснује удружење у циљу учињења кривичних дјела из ове главе овог закона, или ко набави средства за учињење кривичних дјела из ове главе овог закона,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

XVII ГЛАВА СЕДАМНАЕСТА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ЧОВЈЕЧНОСТИ И ВРИЈЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНИХ МЕЂУНАРОДНИМ ПРАВОМ

Геноцид
Члан 171.

Ко у cixu да потпуно или дјелимично истријеби националну, етничку, расну или вјерску скупину људи нареди учињење ili учини koje од ових дјела:

а) убијawe припадника скупине људи;

б) наношење тешке тјелесне озљеде или душевне повреде припадницима скупине људи;
ц) смишљено наметање скупини људи или заједници таквих животних услова који би могли посљедовати њеним потпуним или дјеломичним истребљењем;
д) увођење мјера којима је циљ спречавање рађања унутар скупине људи;

е) присилно пресељење дјеце из те у другу скупину људи;

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Злочини против човјечности
Члан 172.

(1) Ко, као дио широког или систематичног напада усмјереног било против којег цивилног становништва, знаju}i za takav напад, учини koje од ових дјела:

а) li{enje drugog lica `ivota (убиство);

б) истребљење;
ц) одвођење у ропство,
д) депортација или присилно пресељење становништва;
е) затварање или друго тешко одузимање физичке слободе супротно osnovnim правилима међународног права;
ф) мучење;
г) prisixavawe drugog lica upotrebom sile ili prijetnje direktnim napadom na wegov `ivot ili tijelo ili na `ivot ili tijelo wemu bliskog lica, na seksualni odnos ili s njim izjedna~enu seksualnu radnju (силовање), сексуално ропство, присилну проституцију, присилну трудноћу, присилну стерилизацију или било који други облик тешког сексуалног насиља;
х) прогон било које групе људи или колектива на политичкој, расној, националној, етничкој, културној, вјерској, сполној ili drugoj основи koja je univerzalno prihva}ena kao nedopustiva po me|unarodnom pravu, u vezi s bilo kojim krivi~nim djelom iz ovog stava ovog ~lana, bilo kojim krivi~nim djelom propisanim u ovom zakonom ili bilo kojim krivi~nim djelom u nadle`nosti Suda Bosne i Hercegovine;
и) присилни нестанка лица;
ј) злочин апартхејда;
к) друга нечовјечна дјела sli~ne prirode, u~injena u namjeri nano{enja velike patnje ili ozbiljne fizi~ke ili psihi~ke povrede ili naru{enja zdravља,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(2) У смислу става 1. овог члана сљедећи појмови имају ово значење:

а) *Напад усмјерен против цивилног становништва* значи понашање које укључује вишеструко чињење дјела из става 1. овог члана било против којег цивилног становништва на osnovi или у циљу државне политике или политике неке организације да се учини такав напад.

б) *Истребљење* укључује намјерно наметање таквих животних услова, a posebno ускраћивање приступа храни и лијековима, који могу посљедовати уништењем дијела становништва.
ц) *Одвођење у ропство* значи вршење над licem било којеg или свих ovla{}ewa иначе везаних за право svojine, uklju~uju}i vr{ewe takvog ovla{}ewa pri trgovawu qudima, posebno `enama i djecom.
д) *Депортација или присилно пресељење становништва* jest присилно исељење лица с територије на којој су законито присутна протјеривањем или другим мјерама присиле, bez osnova dopu{tenih po me|unarodnom pravu.
е) *Мучење* jest намјерно наношење снажног тјелесног или душевног бола или патње лицу zadr`anom od strane optu`enog ili pod nadzorom optu`enog, izuzimaju}i бол или патњу која је посљедица искључиво извршења законitih санкција.

ф) *Присилна трудноћа* jest незаконито заточеништво жене kojoj је присилно проузрокована трудноћа, с намјером да се utiече на етнички састав било којег становништва или да се учине друге тешке повреде међународног права.
г) *Прогон* jest намјерно i tешko, међународном праву супротно ускраћивање основних права због припадности скупини људи или заједници.
х) *Присилни нестанак* lica jest хапшење, притвarawe, или otimawe лица, од стране или с допуштењем, подршком или пристанком државе или политичке организације, уз одбијање да се призна такво li{enje слободе или да се пружи информација о судбини или o mjestu gdje se nalaze takva лица, с намјером да се уклоне од заштите закона на du`e вријеме.
и) *Злочин апартхејда* su нечовјечне радње sli~ne prirode radnjama iz stava 1. ovog ~lana, u~injene u kontekstu institucionaliziranog re`ima sistematskog potla~ivanja i dominacije jedne rasne skupine nad bilo kojom drugom rasnom skupinom ili skupinama ljudi, u~injene s namjerom odr`avanja takvog re`ima.

Ратни злочин против цивилног становништва
Члан 173.

(1) Ко кршећи правила међународног права за вријеме рата, оружаног сукоба или окупације нареди или учини koje од ових дјела:

а) напад на цивилно становништво, насеље, појединa цивилна лица или лица онеспособљене за борбу, а тај је напад посљедовао смрћу, тешком тјелесном озљедом или тешким нарушењем здравља људи;

б) напад без избора циља којим се pozљeђuje цивилно становништво;
ц) убиjawa, namjerno nano{enje licu sna`nog tjelesnog ili du{evnog bola ili patnje (мучење), нечовјечно поступање, биолошке, медицинске или друге знанствене експерименте, узимање ткива или органа ради трансплантације, наношење великих патњи или повреда tjelesnog integriteta ili здравља;
д) расељење, пресељење или присилно однародњење или превођење на другу вјеру;
е) присиљавање drugog lica upotrebom sile ili prijetnje direktnim napadom na njegov `ivot ili tijelo ili na `ivot ili tijelo njemu bliskog lica, na seksualni odnos ili s njim izjedna~enu seksualnu radnju (silovanje), prisiqavanje na prostituciju, примјењивање мјера застрашивања i terora, узимање талаца, колективно кажњавање, противправно одвођење у концентрационе логоре и друга противзаконита затварања, одузимање права на правично и непристрано суђење, присиљавање на службу у непријатељским оружаним снагама или у непријатељској обавјештајној служби или управи;
ф) присиљавање на принудни рад, изгладњивање становништва, конфискацију имовине, пљачкање имовине становништва, противправно, самовољно и војним потребама неоправдано уништавање или присвајање имовине у великим размјерама, узимање незаконите и несразмјерно велике контрибуције и реквизиције, смањење вриједности домаће новчане јединице или противзаконито издавање новца,
казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.
(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко кршећи правила међународног права за вријеме рата, оружаног сукоба или окупације нареди или учини koje од ових дјела:

а) напад на објекте посебно заштићене међународним правом или општеопасне објекте и постројења као што су бране, насипи и нуклеарне електране;

б) напад без избора циља на цивилне објекте који су под посебном заштитом међународног права, небрањена мјеста и демилитаризоване зоне;
ц) дуготрајно оштећење природног околиша великих сразмјера, које може да штети здрављу или опстанку становништва.

(3) Ко кршећи правила међународног права за вријеме рата, оружаног сукоба или окупације, као окупатор нареди или учини пресељење дијелова цивилног становништва своје припадности на окупирану територију,
казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Ратни злочин против рањеника и болесника
Члан 174.

Ко кршећи правила међународног права за вријеме рата или оружаног сукоба, према рањеницима, болесницима, бродоломцима или санитетском или вјерском особљу нареди или учини koje од ових дјела:

а) li{enja drugih lica `ivota (ubistva), namjerna nano{enja licima sna`nog tjelesnog ili du{evnog bola ili patnje (mu~enja), нечовјечно поступање, биолошке, медицинске или друге знанствене експерименте, узимање ткива или органа ради трансплантације;

б) наношење великих патњи или озљеда тијела или повреда здравља;
ц) противправно, самовољно, војним потребама неоправдано уништавање или присвајање у великим размјерима материјала, средстава санитетског транспорта и залиха санитетских установа или јединица,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Ратни злочин против ратних заробљеника
Члан 175.

Ко кршећи правила међународног права, према ратним заробљеницима нареди или учини koje од ових дјела:

а) li{enja drugih lica `ivota (ubistva), namjerna nano{enja licima sna`nog tjelesnog ili du{evnog bola ili patnje (mu~enja), нечовјечно поступање, биолошке, медицинске или друге знанствене експерименте, узимање ткива или органа ради трансплантације;

б) наношење великих патњи или озљеда тијела или повреда здравља;
ц) присиљавање на службу у непријатељским оружаним снагама или лишавање права на правично и непристрано суђење,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Организирање групе људи и подстрекавање на учињење кривичних дјела геноцида, злочина против човјечности и ратних злочина
Члан 176.

(1) Ко организира групу људи ради учињења кривичних дјела из члана 171. (*Геноцид*), 172. (*Злочини против човјечности*), 173. (*Ратни злочин против цивилног становништва*), 174. (*Ратни злочин против рањеника и болесника*) и 175. (*Ратни злочин против ратних заробљеника*) овог закона,
казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.
(2) Ко постане припадник групе људи из става 1. овог члана,
казниће се казном затвора од једне до десет година.
(3) Припадник групе људи из става 1. овог члана који открије групу људи прије него што је у њеном саставу или за њу учинио кривично дјело,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године,

а може се и ослободити од казне.
(4) Ко позива или подстрекава на учињење кривичних дјела из члана 171. до 175. овог закона, казниће се казном затвора од једне до десет година.

Противправно убијање и рањавање непријатеља
Члан 177.

(1) Ко кршећи правила међународног права за вријеме рата или оружаног сукоба убије или рани непријатеља који је одложио оружје или се безусловно предао или нема средстава за одбрану,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако је убиство из става 1. овог члана учињено на свиреп или подмукао начин, из користољубља или из других ниских побуда, или ако је убијено више лица,

починилац ће се казнити казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(3) Ко кршећи правила међународног права за вријеме рата или оружаног сукоба нареди да у борби не смије бити преживјелих припадника непријатељске војске или води борбу против непријатеља на тој основи,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Противправно одузимање ствари од убијених и рањених на ратишту
Члан 178.

(1) Ко нареди да се противправно одузимају ствари од убијених или рањених на ратишту, или ко учини такво одузимање,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је кривично дјело из става 1. овог члана учињено на свиреп начин,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

Повреде закона или обичаја рата
Члан 179.

(1) Ко за вријеме рата или оружаног сукоба нареди да се повриједе закони или обичаји рата или их сам повриједи,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(2) Повреде закона или обичаја рата из става 1. овог члана укључују:

а) употребу бојних отрова или других убојних средстава с циљем изазивања непотребне патње;

б) безобзирно разарање градова, насеља или села или пустошење које није оправдано војним потребама;
ц) напад или бомбардовање било којим средствима небрањених градова, села, настамби или зграда;
д) пљенидбу, уништавање или намјерно оштећење установа намијењених вјерским, добротворним или образовним потребама, науци и умјетности, историјских споменика и научних и умјетничких дјела;
е) пљачку јавне или приватне имовине.

Индивидуална кривична одговорност
Члан 180.

(1) Лице које планира, покрене, наредi, учини или podstrekava ili помаже у планирању, припремању, или учињењу кривичних дјела из члана 171. (*Геноцид*), 172. (*Злочини против*

човјечности), 173. (*Ратни злочин против цивилног становништва*), 174. (*Ратни злочин против рањеника и болесника*), 175. (*Ратни злочин против ратних заробљеника*), 177. (*Противправно убијање и рањавање непријатеља*), 178. (*Противправно одузимање ствари од убијених и рањених на ратишту*) и 179. *(Повреде закона или обичаја рата*) овог закона, индивидуално је одговорна за то кривично дјело. Службени положај било којег окривљеног, било да се ради о шефу државе или владе, или о одговорном службеном лицу владе, не ослобађа такво лице кривичне одговорности нити утјече на ублажавање казне.
(2) Чињеница да је неко од кривичних дјела из члана 171. до 175. и члана 177. до 179. овог закона учињено од стране подређеног, не ослобађа њему надређено лице од кривичне одговорности уколико је то недређено лице знало или је могла знати да се њен подређени спрема учинити такво дјело, односно да је већ учинио такво дјело, а надређено лице је пропустило да предузме нужне и разумне мјере да спријечи учињење кривичног дјела, односно да починилац тог дјела буде кажњен.
(3) Чињеница да је неко лице поступало по наређењу владе или неког њему надређеног лица, не ослобађа је кривичне одговорности, али може утјецати на ублажавање казне ако суд сматра да то интереси правичности захтијевају.

Повреда парламентара
Члан 181.

Ко кршећи правила међународног права за вријеме рата или оружаног сукоба вријеђа, злоставља или задржи парламентара или његову пратњу или им спријечи повратак, или на други начин повриједи њихову неповредивост,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Neopravdano odga}awe povratka ratnih zarobqenika
^lan 182.

Ko kr{e}i pravila me|unarodnog prava, nakon zavr{etka rata ili oru`anog sukoba naredi ili izvr{i neopravdano odga|anje povratka ratnih zarobljenika ili civilnih lica,
Kazni}e se kaznom zatvora od {est mjeseci do pet godina.

Уништавање културних, хисторијских и religijskih споменика
Члан 183.

(1) Ко кршећи правила међународног права за вријеме рата или оружаног сукоба уништава културне, хисторијске или religijske споменике, грађевине или установе намијењене науци, умјетности, васпитању, хуманитарним или religijskim циљевима,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана уништен јасно препознатљив објект који је као културно и духовно наслијеђе народа под посебном заштитом међународног права,

починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

Злоупотреба међународних знакова
Члан 184.

(1) Ко злоупотријеби или неовлашћено носи заставу или знак Организације уједињених народа, или знакове или заставе Црвеног крижа или знакове који њима одговарају, или друге признате међународне знакове којима се обиљежавају одређени објекти ради заштите од војних дјеловања,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана учини за вријеме ратног стања или непосредне ратне опасности,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Заснивање ропског односа и пријевоз лица у ропском односу
Члан 185.

(1) Ко кршећи правила међународног права стави другог у ропски или њему сличан однос или га држи у таквом односу, купи, прода, преда другом лицу или посредује у куповини, продаји или предаји таквог лица или подстрекава другог да прода своју слободу или слободу лица које издржава или се о њему стара,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко кршећи правила међународног права купи, прода, преда другом лицу или посредује у куповини, продаји или предаји дјетета или малољетника ради усвајања, трансплантације органа, експлоатације радом или у друге противправне сврхе,

казниће се казном затвора најмање пет година.

(3) Ко кршећи правила међународног права превози лица која се налазе у ропском или њему сличном односу,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Трговина људима
Члан 186.

(1) Ко учествује у врбовању, пребацивању, давању уточишта или прихвату лица, пријетећи или користећи силу или друге облике принуде, отмицу, пријевару, обману, злоупотребу власти или туђе немоћи, или давање или примање isplata или повластица, како би се прибавио пристанак лица које контролише друго лице, у циљу експлоатације лица,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана учини према малољетнiku,

казниће се казном затвора најмање пет година.

(3) Ко организује групу људи с циљем учињења кривичног дјела из става 1. и 2. овог члана,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(4) Ко из нехата олакша учињење кривичног дјела из става 1. до 3. овог члана,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(5) *Експлоатација* из става 1. овог члана posebno ukqu~uje експлоатисање других путем проституције или других облика сексуалне експлоатације, принудни рад или пружање услуга, ропство или поступке сличне ропству, служење под принудом или уклањање органа ради трансплантације.

Me|unarodno vrbovanje radi pроституције
Члан 187.

(1) Ко врбује, намамљује или наводи другог на пружање сексуалних услуга ради зараде у некој држави, изузимајући државу у којој то лице ima prebivaliшte или чији је држављанин,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ко уз кориштење силе или под пријетњом силе или пријеваром, присиљава или наводи другог на одлазак у државу у којој нема prebivaliшte или чији није држављанин, ради пружања сексуалних услуга за новац,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је кривично дјело из ставка 1. и 2. овог члана учињено према дјетету или малољетнику,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(4) Чињеница да се врбовано, намамљено, потакнуто, присиљено или заведено лице већ бавило проституцијом, не утјече на постојање кривичног дјела.

Незаконито ускраћивање идентификацијских докумената
Члан 188.

Ко незаконито ускрати другом његова идентификацијска документа или пасош,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Кријумчарење лица
Члан 189.

Ко се ради стицања финансијске или материјалне користи бави недозвољеним пребацивањем других лица преко dr`avne границе или омогући другом недозвољени прелазак границе,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Мучење и други облици суровог, нечовјечног и понижавајућег поступања
Члан 190.

Службено или друго лице које дјелујући на подстрек или уз изричиту или прећутну сагласност јавног дужносника, нанесе другоме физичку или душевну бол или тешку физичку или душевну патњу, с циљем да добије од њега или од трећег лица информацију или признање, или da se казни за кривично дјело које је починио или се сумња да је починио он или треће лице, или који га застрашује или га присиљава било из којег другог разлога заснованог било на којој врсти дискриминације,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Узимање талаца
Члан 191.

(1) Ко другога zatvori, dr`i zatvorenog ili mu na drugi na~in oduzme ili ograni~i slobodu kretanja, ili ga dr`i i prijeti da }e ga ubiti, povrijediti ili nadalje zadr~avati kao taoca, u cilju da primora neku dr~avu ili me|unarodnu me|uvladinu organizaciju da ne{to izvr{i ili ne izvr{i, kao izri~iti ili pre}utni uslov za osloba|anje taoca,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако је усљед кривичног дјела из става 1. овог члана наступила смрт отетог лица,

починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

(3) Ако је при учињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац отето лице с умишљајем лишио живота,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Угрожавање лица под међународноправном заштитом
Члан 192.

(1) Ко лице под међународноправном заштитом li{i `ivota, zatvori, dr`i zatvorenog ili mu na drugi na~in oduzme ili ograni~i slobodu

kretawa, u ciqu da wega ili neko drugo lice primora da ne{to izvr{i ili ne izvr{i, ili ko u~ini neko drugo nasilje prema licu pod me}unarodnopravnom za{titom ili protiv wegove slobode, ili napadne wegove slu`bene prostorije, privatni smje{taj ili prijevozno sredstvo, a takav bi napad mogao ugroziti wegovu osobu ili slobodu,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако је усqед кривичног дјела из става 1. овог члана наступила смрт једног или више лица,

починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

(3) Ако је при учињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац неко лице с умишљајем лишио живота,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(4) Ко угрози безбједност лица из става 1. овог члана озбиљном пријетњом да ће напасти њега, његове службене просторије, приватни стан или пријевозно средство,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Neovla{teni promet oru`jem i vojnom opremom
^lan 193.

(1) Ko uvozi, izvozi, prevozi ili posreduje u prometu oru`ja ili vojne opreme bez dozvole propisane zakonom Bosne i Hercegovine, ili ko daje krive podatke ili propusti prikazati ~injenice u postupku davanja dozvole u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine, ili ko propusti u skladu sa zakonom Bosne i Hercegovine registrirati ugovor u vezi oru`ja ili vojne opreme,
kazni}e se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
(2) Ko organizira grupu ljudi u ciqu u~injenja krivi~nog djela iz stava 1. ovog ~lana,
kazni}e se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.
(3) Ko u~ini krivilno djelo iz ~lana 1. ovog zakona iz nehata, kazni}e se kaznom zatvora od {est mjeseci do pet godina.

Неовлаштено прибављање и располагање нуклеарним материјалом
Члан 194.

(1) Ko nuklearni materijal neovla{teno pribavlja, posjeduje, koristi, prevozi, skladi{ti, mijenja, odla`e ili rasprostranjuje, ili ko nuklearni materijal silom ili prijetnjom direktnog napada na `ivot ili tijelo drugog lica ili bilo na koji drugi protivpravan na~in otu}i u ciqu da ga protivpravno prisvoji, ili u istom ciqu protivpravno prisvoji nuklearni materijal koji mu je povjeren, ili u istom ciqu do|e do nuklearnog materijala dovode}i nekoga u zabludu la`nim prikazivanjem ili prikrivanjem ~injenica ili ga odr`avaju}i u zabludi, ili silom, prijetnjom ili bilo koji drugim na~inom zastra{ivanja zahtijeva nuklerani materijal, ili prijeti njegovom upotrebom radi prouzrokovanja smrti ili ozbiljne povrede qudi ili ozbiqne imovinske {tete, ili daje takav materijal drugom licu ili mu omogu}uje da do|e u posjed takvog materijala,

kazni}e se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
(2) Ko krivi!nim djelom iz stava 1. ovog ~lana izazove opasnost za `ivot qudi ili opasnost ve}ih razmjera za imovinu,
kazni}e se kaznom zatvora najmanje jednu godinu.
(3) Kaznom iz stava 2. ovog ~lana kazni}e se ko u ciqu da primora neku dr`avu ili me|unarodnu organizaciju ili fizi~ko ili pravno lice da ne{to izvr{i ili ne izvr{i, prijeti upotrebom nukleranog materijala radi ugro`avanja `ivota qudi ili imovine ve}ih razmjera.
(4) Ako usqed krivi~nog djela iz stavka 1. i 2. ovog ~lana nastupi smrt jednog ili vi{e lica ili imovinska {teta velikih razmjera, po~inilac }e se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.
(5) Ko u~ini krivi~no djelo iz stava 2. ovog ~lana iz nehata, kazni}e se nov~anom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
(6) Ako je usqed krivi~nog djela iz stava 5. ovog ~lana nastupila smrt jednog ili vi{e lica ili {teta velikih razmjera, po~inilac }e se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Неовлаштени промет опојним дрогама
Члан 195.

(1) Ко неовлаштено врши међународну продају или пријенос или нуди на продају или ради продаје купује, држи, превози или преноси, или посредује у међународној продаји или куповини, шаље, испоручује, увози, извози или на други начин неовлаштено ставља у међународни промет супстанце или препарате који су propisom проглашени опојним дрогама,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ko organizira grupu ljudi radi ~injenja кривичног дјела из става 1. овог члана, ili ko postane ~lanom takve organizirane grupe ljudi,

казниће се казном затвора најмање три године.

(3) Ко u me|unarodnoj transakciji неовлаштено прави, набавља, посредује или даје на употребу опрему, материјал или супстанцу znaju}i da }e biti upotrebljeni за производњу опојних дрога,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Опојне дроге и средства за њихово справљање одузет ће се.

Пиратство
Члан 196.

(1) Члан посаде или путник на броду или у авиону, изузев војног и јавног брода или авиона, који с намјером да себи или другом прибави имовинску или неимовинску корист или да другом prouzrokuje kakvu штetu, на отвореном мору или на teritoriji која није под влашћу ниједне државе учини противправно насиље ili kakvu drugu prisilu против другог брода или авиона или против лица или ствари који се налазе на њима,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако је усqед кривичног дјела из става 1. овог члана наступила смрт једног или више лица, уништење брода или авиона, или друго велико разарање,

починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

(3) Ако је при учињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац с умишљајем лишио живота једно или више лица,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Отмица авиона ili broda
Члан 197.

(1) Ко силом или пријетњом да ће употријебити силу, или другим обликом застрашивања, преузме или врши контролу над авионом који се налази у лету, nad brodom ili plutaju}im objektom bilo koje vrste,

казниће се казном затвора najmawe jednu godinu.

(2) Ако је усqед кривичног дјела из става 1. овог члана наступила смрт једног или више лица, или је проузроковано уништење otetog авиона, broda ili plutaju}eg objekta, или је наступила друга imovinska {teta,

починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

(3) Ако је при учињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац неко лице с умишљајем лишио живота,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Угрожавање безбједности vazdu{ne ili morske plovidbe
Члан 198.

(1) Ko izvr{i nasilje prema licu u avionu u letu, uni{ti slu`buju}i avion ili prouzrokuje {tetu takvom avionu, unese ili prouzrokuje uno{enje u slu`buju}i avion, bilo kojim sredstvima, eksplozivne ili druge naprave ili supstance prikladne uni{titi ili o{tetiti avion, uni{ti ili o{teti ure}aje vazdu{ne plovidbe ili navigacionih instrumenata ili ometa wihov rad, daje la`na obavje{tenja u vezi s letom aviona, propusti du`nost kontrole nad bezbjednosti leta aviona, ili u~ini drugo nasiqe ugro~avaju}i bezbjednost leta,

kazni}e se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
(2) Kaznom iz stava 1. ovog ~lana kazni}e se ko izvr{i nasiqe prema licu zaposlenom na me|unarodnom aerodromu, ili uni{ti ili ozbiljno o{teti aerodromske ure|aje ili avion izvan slu~be, ili omete pru~awe aerodromskih usluga.
(3) Kaznom iz stava 1. ovog ~lana kazni}e se ko izvr{i nasilje prema licu na brodu ili plutaju}em objektu, uni{ti brod ili plutaju}i objekt ili prouzrokuje {tetu brodu, plutaju}em objektu ili wihovom teretu, unese ili prouzrokuje uno{ewe na brod ili plutaju}i objekt, bilo kojim sredstvima, eksplozivne ili druge naprave ili supstance prikladne da uni{te ili o{tete brod, plutaju}i objekt ili wihov teret, uni{ti ili o{teti maritimne navigacione ure|aje ili ometa njihov rad, daje la`na obavje{tenja o plovidbi broda ili stawu plutaju}eg objekta, ili u~ini drugo nasiqe ugro`avaju}i bezbjednu navigaciju ili bezbjednost plovidbe broda ili bezbjednost plutaju}eg objekta.
(4) Ako je pri u~injenju krivi~nog djela iz stava 1. do 3. ovog ~lana neko lice s umi{ljajem li{eno `ivota,
po~inilac }e se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.
(5) Ako je usqed krivi~nog djela iz stava 1. do 3. ovog ~lana nastupila smrt jednog ili vi{e lica, ili je prouzrokovana {teta velikih razmjera na avionu, brodu ili plutaju}em objektu ili druga imovinska {teta velikih razmjera,

po~inilac }e se kazniti kaznom zatvora najmawe pet godina.
(6) Ko u~ini krivi~no djelo iz stava 1. do 3. ovog ~lana iz nehata, kazni}e se nov~anom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
(7) Ako je usqed krivi~nog djela iz stava 6. ovog ~lana nastupila smrt jednog ili vi{e lica, ili je prouzrokovana {teta velikih razmjera na avionu, brodu ili plutaju}em objektu ili druga imovinska {teta velikih razmjera,
po~inilac }e se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Уништење и уклањање знакова који служе безбједности vazdu{nog саобраћаја
Члан 199.

Ко уништи, оштети или уклони знак који служи безбједности vazdu{nog саобраћаја,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Злоупотреба телекомуникационих знакова
Члан 200.

Ко злонамјерно или без потребе отправи међународно уговорени знак за позивање у помоћ или знак да пријети опасност, или ко телекомуникационим знаком обмане да постоји bezbjednost, или ко злоупотријеби међународно уговорени телекомуникациони знак,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Тероризам
Члан 201.

(1) Ко почини терористички чин с циљем озбиљног застрашивања становништва или присиљавања органа власти Босне и Херцеговине, владе друге земље или међународне организације, да што изврши или не изврши, или с циљем озбиљне дестабилизације или уништавања основних политичких, ustavnih, привредних или друштвених структура Босне и Херцеговине, друге земље или међународне организације,

казниће se казном затвора најмање три године.

(2) Ако је усqед кривичног дјела из става 1. овог члана наступила смрт једног или више лица,

починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

(3) Ако је при учињењу кривичног дјела из става 1. овог члана починилац неко лице с умишљајем лишио живота,

казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(4) *Терористичким чин*, у смислу овог члана, подразумијева koju од сљедећих намјерних радњи, која с обзиром на своју природу или контекст може озбиљно оштетити државу или међународну организацију:

а) напад на живот лица који може prouzrokovati njegovu смрт;

б) напад на физички интегритет лица;
ц) protivpravno zatvarawe, dr`awe zatvorenim ili na drugi na~in oduzimawe ili ograni~avanje slobode kretawa drugog lica, s ciqem da wega ili nekoga drugoga prisili da {to izvr{i, ne izvr{i ili trpi (otmica) ili uzimawe talaca;
д) наношење велике штете objektima Bosne и Херцеговине, владе друге државе или javnim objektima, транспортном систему, објектима инфраструктуре укључујући информациони систем, фиксној платформи која се налази у kontinentalnom појасу, јавном мјесту или

приватној имовини, за коју штету је вјероватно да ће угрозити људски живот или довести до знатне привредне штете;
е) отмица авиона, брода или другог средства јавног саобраћаја или за превоз роба;
ф) производња, посједовање, стицање, превоз, снабдијевање, кориштење ili osposobljavanje za kori{tewe оружја, експлозива, нуклеарног, биолошког или хемијског оружја ili radioaktivnog materijala, као и истраживање и развој биолошког и хемијског оружја ili radioaktivnog materijala;
г) испуштање опасних материја или изазивање пожара, експлозија или поплава s posqedicom угрожавања људских живота;
х) ометање или заустављање снабдијевања водом, електричном енергијом или другим osnovnim природним ресурсом s posqedicom угрожавања људских живота;
и) пријетња учињењем kojeg djela из тачке а. до х. овог става.

Финансирање терористичких активности
Члан 202.

Ко било на који начин, непосредно или посредно, даје или прикупља средства с ciqem да се употријебе или знајући да ће се употијебити, у цјелини или дјелимично, за учињење:

a) krivi~nog djela iz ~lana 191. (*Uzimanje talaca*), 192. (*Ugro`avanje lica pod me|unarodnopravnom za{titom*), 194. (*Neovla{teno pribavqawe i raspolaganje nuklearnim materijalom*), 196. (*Piratstvo*), 197. (*Otmica aviona ili broda*), 198. (*Ugro`avanje bezbjednosti vazdu{ne ili morske plovidbe*), 199. (*Uni{tenje i uklanjanje znakova koji slu`e bezbjednosti vazdu{nog saobra}aja*), 200. (*Zloupotreba telekomunikacionih znakova*) i 201. (*Terorizam*) ovog zakona;

b) за свако друго кривично дјело које може проузроковати смрт или тежу тјелесну повреду цивилног лица или лица које активно не учествује у непријатељствима у оружаном сукобу, када је сврха таквог дјела, по његовој природи или контексту, застрашивање становништва или присиљавање органа власти Босне и Херцеговине или других власти или међународне организације да што изврши или не изврши,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

Неизвршавање naredbi и пресуда међународног кривичног суда
Члан 203.

Службено лице у институцијама Босне и Херцеговине, институцијама ентитета и институцијама Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, које одбије поступити по naredbi међународног кривичног суда да се лиши слободе или притвори или изручи међународном кривичном суду лице против којег је покренут поступак пред међународним кривичним судом, или на други начин онемогућава извршење те naredbe, или која одбије извршење правosna`ne и извршне пресуде међународног кривичног суда или на други начин онемогућава извршење такве пресуде,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

XVIII ГЛАВА OSAMNAESTA

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ПРИВРЕДЕ И ЈЕДИНСТВА ТРЖИШТА ТЕ КРИВИЧНА ДЈЕЛА ИЗ ОБЛАСТИ ЦАРИНА

Повреда равноправности у вршењу привредне дјелатности
Члан 204.

Ко злоупотребом свог службеног ili uticajnog положаја или овлаштења u institucijama Bosne i Hercegovine ограничи слободно кретање људи, роба, usluga и капитала, између ентитета или између ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, ускрати или ограничи право привредног друштва или другог правног лица да се на teritoriji другог ентитета или Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине бави прометом робе и услуга, или ko стави привредно друштво или друго правно лице у неравноправан положај према другим правним лицима у погледу услова за рад или за вршење промета робе и услуга, или ограничи слободну размјену робе и услуга између ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Кривотворење новца
Члан 205.

(1) Ко начини лажан новац s ciqem да га стави у оптицај као прави, или ко преиначи прави новац s ciqem да га стави у оптицај, или ко лажан новац стави у оптицај,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко прибавља лажан новац s ciqem да га стави у оптицај као прави.

(3) Ако је усqед кривичног дјела из става 1. и 2. овог члана дошло до поремећаја у привреди Bosne i Hercegovine,

починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

(4) Ко лажан новац који је примио као прави стави у оптицај, или ко зна да је лажан новац начињен или да је лажан новац стављен у оптицај, па то не пријави,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(5) Лажан новац ће се одузети.

Кривотворење hartija od vrijednosti
Члан 206.

(1) Ко начини лажне hartije od vrijednosti издате на основу прописа Босне и Херцеговине s ciqem da ih stavi u opticaj kao prave, или ко преиначи takve hartije od vrijednosti s ciqem да их stavi u opticaj, ili ko stavi takve la`ne hartije od vrijednosti u opticaj,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ако је усqед кривичног дјела из става 1. овог члана дошло до поремећаја у привреди Bosne i Hercegovine,

починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

(3) Лажни вриједносни папири ће се одузети.

Кривотворење знакова за вриједност
Члан 207.

(1) Ко начини лажне таксене или поштанске марке или друге знакове за вриједност издате на основу прописа Босне и Херцеговине, или ко преиначи који од тих правих знакова за вриједност s ciqem да их употријеби као праве или да их другом да на употребу, или ко takve лажне знакове за вриједност употријеби као праве или их s tim ciqem прибави,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако су знакови за вриједност из става 1. овог члана веће вриједности,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ко одстрањењем жига којим се знакови из става 1. овог члана поништавају или којим другим начином у сврху поновне употребе иде за тим да таквим знаковима да изглед као да нису употријебљени, или ко те употријебљене знакове употријеби или прода као да важе,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(4) Лажни знакови за вриједност ће се одузети.

Кривотворење знакова за обиљежавање робе, мјера и тегова
Члан 208.

(1) Ко s ciqem да их употријеби као праве, начини лажне печате, жигове, марке или друге знакове за обиљежавање домаће или стране робе, којима се жигоше злато, сребро, стока, дрво или нека друга роба, или ко s istim ciqem такве праве знакове преиначи, или ко такве лажне знакове употријеби као праве, a takvo djelo ugro`ava zajedni~ki ekonomski prostor Bosne i Hercegovine,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко кривотвори мјере или тегове, ugro`avaju}i zajedni~ki ekonomski prostor Bosne i Hercegovine.

(3) Лажни знакови, мјере и тегови ће се одузети.

Прање новца
Члан 209.

(1) Ко новац или имовину за коју зна да су прибављени u~iwewem кривичног дјела прими, замијени, држи, њима располаже, употријеби у привредном или другом пословању, или на други начин прикрије или покуша прикрити, a takav je novac ili imovina ve}e vrijednosti ili to djelo ugro`ava zajedni~ki ekonomski prostor Bosne i Hercegovine ili ima {tetne posqedice za djelatnosti ili finansiranje institucija Bosne i Hercegovine,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако вриједност новца или имовинске користи из става 1. овог члана прелази износ од 50.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(3) Ако је при учињењу кривичног дјела из става 1. д i 2. овог члана починилац поступио нехатно у односу на околност да су новац или имовинска корист прибављени кривичним дјелом,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(4) Новац и имовинска корист из става 1. до 3. овог члана ће се одузети.

Порезна утаја
Члан 210.

(1) Ко izbjegne plaћawe davawa propisanih poreznim zakonodavstvom Bosne i Hercegovine ili doprinosa socijalnog osiguranja, ne dajuћi zahtjevane podatke ili dajuћi laжne podatke o svojim steчenim oporezivim prihodima или о другим чињеницама које су од утицаја на утврђивање износа оваквих обавеза, а износ обавезе чије се плаћање избјегава прелази износ од 10.000 КМ,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ko u~ini krivi~no djelo iz stava 1. ovog чlana, a iznos obaveze ~ije se pla}awe izbjegava прелази 50.000 КМ,

kазни}e se казном затвора од једне до десет година.

(3) Ko u~ini krivi~no djelo iz stava 1. ovog чlana, a iznos obaveze ~ije se pla}awe izbjegava прелази 200.000 КМ,

kазни}e se казном затвора najmanje tri године.

Неплаћање пореза
Члан 211.

Лице која не плати пореске обавезе у складу с пореznим законodavstvom Bosne i Hercegovine,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Недопуштена трговина
Члан 212.

(1) Ко неовлаштено продаје, купује или врши размјену робе или предмета чији је промет забрањен или ограничен прописима Босне и Херцеговине или међународним правом, ако таквим дјелом није учињено друго кривично дјело за које је прописана тежа казна,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Роба и предмети из става 1. овог члана одузет ће се.

Недопуштена производња
Члан 213.

(1) Ко произведе или преради робу чија је производња или прера}ivawe забрањено прописима Босне и Херцеговине или међународним правом, ако таквим дјелом није учињено друго кривично дјело за које је прописана тежа казна,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Роба из става 1. овог члана и средства за њену производњу или прерадбу ће се одузети.

Кријумчарење
Члан 214.

(1) Ко преко царинске линије пренесе робу веће вриједности, избјегавајући мјере царинске контроле, или ко се избјегавајући мјере царинске контроле бави преношењем робе преко царинске линије,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ко без одговарајућег одобрења, избјегавајући мјере царинске контроле, преко царинске линије пренесе робу чији је увоз или извоз забрањен, ограничен или захтијева посебно одобрење или дозволу надлежног органа,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако су кривичним дјелом из става 1. и 2. овог члана преко царинске линије пренесени предмети, роба или супстанце који су опасни по живот или здравље људи или представљају опасност за јавну bezbjednost, или је то кривично дјело учињено употребом оружја, силе или пријетње,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(4) Роба ис става 1. до 3. овог члана ће се одузети.
(5) Превозно средство чија су тајна или скровита мјеста искоришћена за пријенос робе из става 1. до 3. овог члана, или које је намијењено за учињење кривичног дјела из става 1. до 3. овог члана, одузет ће се ако је власник или корисник возила то знао или је могао или био дужан знати.

Организирање групе људи или удружења за кријумчарење или растурање неоцариљене робе
Члан 215.

(1) Ко организира групу људи или друго удружење за организирано кријумчарење, или мрежу препродава~а или посредника за продају или за растурање неоцариљене робе,

казниће се казном затвора najmaqe tri godine.

(2) Ко постане члан групе људи или удружења из става 1. овог члана,

казниће се казном затвора najmaqe jednu godinu.

Царинска пријевара
Члан 216.

(1) Ко у намјери да он или ко други избјегне плаћање царине или других дажбина које се плаћају пригодом увоза робе а чији износ прелази 5.000 КМ, начини или поднесе царинском органу кривотворену царинску исправу, увјерење или други документ који је лажан,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако обавеза iz stava 1. ovog vlana прелази износ од 20.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(3) Ако обавеза iz stava 1. ovog vlana прелази износ од 80.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора najmanje tri године.

XIX ГЛАВА DEVETNAESTA

КРИВИЧНА ДЈЕЛА КОРУПЦИЈЕ И КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ СЛУЖБЕНЕ И ДРУГЕ ОДГОВОРНЕ ФУНКЦИЈЕ

Примање дара и других облика користи
Члан 217.

(1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине укључујући и страно службено лице, које захтијева или прими дар или какву другу корист или које прими обећање дара

или какве користи, да у оквиру својег овлаштења изврши што не би смјело извршити или да не изврши што би морало извршити,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине укључујући и страно службено лице, које захтијева или прими дар или какву корист, или које прими обећање дара или какве користи, да у оквиру својег овлаштења изврши што би морало извршити или да не изврши што не би смјело извршити,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Казном из става 2. овог члана казниће се службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине укључујући и страно службено лице, које послије вршења или невршења из става 1. и 2. овог члана, а у вези с тим, захтијева или прими дар или какву другу корист.
(4) Примљени дар или имовинска корист одузет ће се.

Давање дара и других облика користи
Члан 218.

(1) Ко службеном или одговорном лицу у институцијама Босне и Херцеговине укључујући и страно службено лице, учини или обећа дар или какву другу корист, да у оквиру својег овлаштења изврши што не би смјело извршити или да не изврши што би морало извршити, или ко посредује при оваквом подмићивању службеног или одговорног лица,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ко службеном или одговорном лицу у институцијама Босне и Херцеговине укључујући и страно службено лице, учини или обећа дар или какву другу корист да у оквиру својег овлаштења изврши што би морала извршити или да не изврши што не би смјела извршити, или ко посредује при оваквом подмићивању службеног или одговорног лица,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(3) Починилац кривичног дјела из става 1. и 2. овог члана који је дао мито на захтјев службеног или одговорног лица у институцијама Босне и Херцеговине укључујући и страно службено лице, и пријавио кривично дјело прије његовог откривања или прије сазнања да је дјело откривено,

може се ослободити од казне.

(4) Примљени дар или имовинска корист одузет ће се, а у случају из става 3. овог члана може се вратити лицу које је дало мито.

Противзаконито посредовање
Члан 219.

(1) Ко прими награду или какву другу корист да користећи свој службени или утицајног положаја посредује да се изврши или не изврши нека службена радња,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ко користећи свој службени или утицајни положај посредује да се изврши службена радња која се не би смјела извршити или да се не изврши службена радња која би се морала извршити,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ако је за учињење кривичног дјела из става 2. овог члана примљена награда или каква друга корист,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

Злоупотреба положаја или ovla{tewa
Члан 220.

(1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине, које iskoriштavaњем свог службеног положаја или овлаштења, прекорачivши границе свог службеног овлаштења или не izvršivши своје службене дужности, прибави себи или другом какву корист, другом нанесе какву штету или теже повриједи права другог,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 10.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 50.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора најмање три године.

Проневјера u slu`bi
Члан 221.

(1) Ко s ciqem да себи или другом прибави противправну имовинску корист присвоји новац, hartije od vrijednosti или друге покретне ствари које су му повјерене у служби или уопште на funkciji у институцијама Босне и Херцеговине,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 10.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 50.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора најмање три године.

Пријевара у служби
Члан 222.

(1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које s ciqem да себи или другом прибави противправну имовинску корист, подношењем лажних обрачуна или на други начин доведе у заблуду овлаштено лице да изврши незакониту исплату,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 10.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 50.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора најмање три године.

Послуга у служби
Члан 223.

Ко се неовлаштено послужи новцем, hartijom od vrijednosti или другим покретним стварима које су му повјерене у служби или уопште на раду у институцијама Босне и Херцеговине, или те ствари другом неовлаштено да на послугу,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Несавјестан рад у служби
Члан 224.

(1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које свјесним кршењем закона, других прописа ili op{teg akta или пропуштањем дужности надзора, очигледно несавјесно поступi у вршењу дужности, па усqед тога наступи тежа повреда права другог или имовинска штета која прелази износ од 1.000 КМ,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако је usqed кривичнog дјела из става 1. овог члана дошло до тешке повреде права другог или је наступила имовинска штета која прелази износ од 10.000 КМ,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Одавање службене тајне
Члан 225.

(1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које неовлаштено другом приопшти, преда или на други начин учини доступним податке који представљају службену тајну, или које прибавља такве податке s ciqem да их преда неовлаштеном лицу,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се и лице које s ciqem да неовлаштено употријеби такве податке незаконито искористи податке који се чувају као службена тајна institucije Bosne i Hercegovine или лице које без одобрења те податке објави.
(3) Ако је кривично дјело из става 1. овог члана учињено из користољубља или у погледу нарочито повјерљивих података, или ради објављивања или кориштења података izvan Bosne i Hercegovine,

починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.

(4) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које u~ini кривично дјело из става 1. овог члана из нехата,

починилац ће се казнити новчаном казном или казном затвора до три године.

(5) Нема кривичног дјела из става 2. овог члана, ако ко objavi ili posreduje u objavqivawu службене тајне institucije Bosne i Hercegovine, чија је садржина супротна уставном поретку Босне и Херцеговине, s ciqem da javnosti otkrije nepravilnosti u organizovawu, djelovawu i vo|ewu slu`be, ako objavqivawe nema ozbiqne {tetne posqedice za Bosnu i Hercegovinu.
(6) Одредбе става 1. до 4. овог члана примијенит ће се и према лицу које је одало службену тајну пошто му је престало својство службеног ili odgovornog лица u institucijama Bosne i Hercegovine.

Кривотворење службене исправе
Члан 226.

(1) Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које у службену или пословну исправу, књигу или спис унесе неистините податке или не унесе какав важан податак, или својим потписом, односно службеним печатом овјери службену или пословну исправу, књигу или

спис с неистинитом садржinom, или које својим потписом, односно службеним печатом омогући прављење такве исправе, књиге или списа с неистинитом садржinom,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се и службено или одговорно лице које неистиниту службену или пословну исправу, књигу или спис употријеби у служби или пословању као да су истинити, или која службену или пословну исправу, књигу или спис уништи, прикрије, у већој мјери оштети или на други начин учини неупотребљивом.

Противзаконита наплата и исплата
Члан 227.

Службено или одговорно лице у институцијама Босне и Херцеговине које од другог наплати нешто што други није дужан да плати, или наплати више него што је дужан да плати, или које при исплати или предаји каквих ствари мање исплати, односно преда,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Противзаконито ослобођење лица лишеног слободе
Члан 228.

Службено лице у институцијама Босне и Херцеговине које противзаконито ослободи лице лишено слободе које му је повјерено на чување, или му помогне да побјегне, или му омогућава недопуштену везу или преписку ради припремања бијеrstva,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Противзаконито присвајање ствари при претресању или извршењу
Члан 229.

Службено лице у институцијама Босне и Херцеговине које при претресању стана, просторија или лица, или при извршењу одузме покретну ствар s ciqem да њеним присвајањем прибави себи или другом противправну имовинску корист,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

XX ГЛАВА ДВАДЕСЕТА

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ПРАВОСУЂА

Непријављивање кривичног дјела или починиоца
Члан 230.

(1) Ко зна за починиоца кривичног дјела за које се по закону Bosne i Hercegovine може изрећи казна дуготрајног затвора, или ко само зна да је такво дјело учињено, па то не пријави, иако од такве пријаве овиси благовремено откривање починиоца или кривичног дјела,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се службено или одговорно лице које не пријави кривично дјело за које је сазнало у вршењу своје дужности, ако се за то кривично дјело по закону Bosne i Hercegovine може изрећи казна затвора пет година или тежа казна.
(3) За кривично дјело из става 1. и 2. овог члана неће се казнити лице којем је починилац брачни партнер, лице које живи с њим у ванбрачној заједници, сродник по крви у правој линији, брат или сестра, усвојilac или усвојеник и њихов брачни партнер или лице с којим живе у ванбрачној заједници, или које је бранилац, љекар или вјерски исповједник починиоца.

Непријављивање лица које је оптужено од стране међународног кривичног суда
Члан 231.

(1) Ко, знајући за оптужницу и знајући гдје се креће или налази лице оптужено од стране међународног кривичног суда, не пријави кретање или мјесто гдје се то лице налази, иако благовремен проналазак тог лица овиси о таквој пријави,

казниће се казном затвора до три године.

(2) За кривично дјело из става 1. овог члана неће се казнити лице којем је починилац брачни партнер, лице које живи с њим у ванбрачној заједници, сродник по крви у правој линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник и њихов брачни партнер или лице с којом живе у ванбрачној заједници, или које је бранилац, љекар или вјерски исповједник починилаца.

Помоћ починиоцу послије учињеног кривичног дјела
Члан 232.

(1) Ко крије починиоца кривичног дјела прописаног законом Bosne i Hercegovine или му прикривањем оруђа, трагова или на други начин помаже да не буде откривен, или ко крије лице осуђено по закону Bosne i Hercegovine или предузима што друго чиме се иде за тим да се не изврши изречена казна, мјера безбједности или васпитна заводска мјера прописана законом Bosne i Hercegovine,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Ко пружи помоћ починиоцу кривичног дјела за које se po zakonu Bosne i Hercegovine mo`e izre}i казна затвора tri godine ili te`a kazna,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Ко пружи помоћ починиоцу кривичног дјела за које је законом Bosne i Hercegovine прописана kazna дуготрајног затвора,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(4) Казна izre~ena за кривично дјело из става 1. овог члана не може бити тежа ни по врсти ни по висини од казне izre~ene за кривично дјело у погледу којег је пружена помоћ.
(5) За кривично дјело из става 1. до 3. овог члана неће се казнити лице којем је починилац брачни партнер, лице која живи с њим у ванбрачној заједници, сродник по крви у правој линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник и њихов брачни партнер или лице с којом живе у ванбрачној заједници, или која је бранилац, љекар или вјерски исповједник починилаца.

Помоћ лицу оптуженом од стране међународног кривичног суда
Члан 233.

(1) Ко пружи помоћ или крије лице оптужено од стране међународног кривичног суда или му помогне да не буде откривено,

казниће се казном затвора до три године.

(2) За кривично дјело из ставка 1. овога члана неће се казнити лице којем је починилац брачни партнер, лице које живи с њим у ванбрачној заједници, сродник по крви у правој линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник и њихов брачни партнер или лице с којом живе у ванбрачној заједници, или која је бранилац, љекар или вјерски исповједник починилаца.

Лажно пријављивање
Члан 234.

(1) Ко пријави неко одређено лице да је учинило кривично дјело прописано законом Bosne i Hercegovine, а зна да то лице није починилац,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко подметањем трагова кривичног дјела или на други начин изазове покретање кривичног поступка због кривичног дјела прописаног законом Bosne i Hercegovine против лица за које се зна да није починилац.
(3) Ко сам себе пријави да је учинио кривично дјело прописано законом Bosne i Hercegovine, иако га није учинио,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(4) Казном из става 3. овог члана казниће се ко пријави да је учињено кривично дјело прописано законом Bosne i Hercegovine, иако зна да то дјело није учињено.

Давање лажног исказа
Члан 235.

(1) Свједок, вјештак, преводилац или тумач који у sudskom, prekr{ajnom, upravnom ili disciplinskom поступку пред institucijama Босне и Херцеговине да лажан исказ,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се странка која приликом извођења доказа саслушањем странака у парничном или управном поступку пред институцијама Босне и Херцеговине, да лажан исказ, а на том је исказу заснована одлука донесена у том поступку.
(3) Ако је лажан исказ дат у кривичном поступку,

починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Ако су усqед кривичног дјела из става 3. овог члана наступиле особито тешке посљедице за окривљеног,
починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.
(5) Ако починилац добровољно опозове свој лажан исказ прије него што је донесена коначна одлука,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци,

а може се и ослободити од казне.

Спречавање доказивања
Члан 236.

(1) Ко свједока или вјештака у судском, прекршајном, управном или дисциплинском поступку пред институцијама Босне и Херцеговине, силом, пријетњом или другим обликом присиле, или обећањем дара или какве друге користи наведе на лажан исказ,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ко s ciqem да спријечи или знатно отежа доказивање у судском, прекршајном, управном или дисциплинском поступку пред институцијама Босне и Херцеговине, сакрије, оштети, уништи или учини неупотребљивим туђи предмет или исправу која служи доказивању,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Повреда тајности поступка
Члан 237.

Ко неовлаштено открије оно што је сазнао у судском, прекршајном или управном поступку пред институцијама Босне и Херцеговине, а што се по закону не смије објавити или је одлуком Суда Босне и Херцеговине или надлежне институције Босне и Херцеговине оглашено као тајна,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Кршење закона од стране судије
Члан 238.

Судија Уставног суда Босне и Херцеговине, Суда Босне и Херцеговине или Дома за људска права, који s ciqem да другом прибави какву корист или да му нанесе какву штету, донесе незакониту одлуку или на други начин прекрши закон u vr{ewu svoje funkcije,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Неизвршење одлуке Уставног суда Босне и Херцеговине, Суда Босне и Херцеговине или Дома за људска права
Члан 239.

Службено лице у институцијама Босне и Херцеговине, институцијама ентитета или институцијама Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, које одбије да изврши коначну и извршну одлуку Уставног суда Босне и Херцеговине, Суда Босне и Херцеговине или Дома за људска права, или спречава да се таква одлука изврши, или на други начин онемогућава њено извршење,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Одавање идентитета заштићеног свједока
Члан 240.

Судија Суда Босне и Херцеговине или друго службено лице које је учествовало у саслушању заштићеног свједока у кривичном поступку koji se vodi po zakonu Босне и Херцеговине, које учини доступним неовлаштеном лицу податке о идентитету заштићеног свједока,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Ометање рада правосуђа
Члан 241.

(1) Ко користи физичку силу, пријетњу, застрашивање или обећава, нуди или даје недопуштену корист, како би навео на давање лажаног исказа или спријечио давање исказа или извођење доказа у krivi~nom поступку koji se vodi po zakonu Bosne i Hercegovine,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

(2) Ко користи физичку силу, пријетњу или застрашивање како би спријечио sudiju, tu`ioca ili slu`beno lice органа за провођење закона, да врше службену дужност у вези с krivi~nim поступком koji se vodi po zakonu Bosne i Hercegovine,

казниће се казном затвора од једне до десет година.

XXI ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И PRVA

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПОВРЕДЕ АУТОРСКИХ ПРАВА

Злоупотреба ауторских права
Члан 242.

(1) Лице које под својим именом или под именом другога, објави, прикаже, изведе, пренесе или на други начин саопшти јавности туђе дјело које се у складу са законом Bosne i Hercegovine сматра ауторским дјелом или дозволи да се то учини,

казниће новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко без навођења имена или псеудонима аутора објави, прикаже, изведе, пренесе или на други начин саопшти јавности туђе дјело из става 1. овог члана на

којем је означено име или псеудоним аутора, или на недозвољен начин унесе дијелове туђег дјела из става 1. овог члана у своје ауторско дјело или дозволи да се то учини.
(3) Лице које уништи, изобличи, нагрди или на други начин без одобрења аутора, измијени туђе дјело из става 1. овог члана,

казниће новчаном казном или казном затвора до три године.

(4) Казном из става 1. овог члана казниће се ко без навођења имена или псеудонима умјетника извођача, осим ако умјетник извођач жели остати анониман, објави, прикаже, пренесе или на други начин саопшти јавности његову изведбу.
(5) Казном из става 3. овог члана казниће се ко уништи, изобличи, нагрди, сакати или на други начин без одобрења умјетника извођача, измијени снимљену изведбу умјетника извођача.
(6) Ако је учињењем кривичног дјела из става 1. до 5. овог члана прибављена знатна имовинска корист или је проузрокована знатна штета, а починилац је поступао с циљем прибављања такве имовинске користи или проузроковања такве штете,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Недозвољено кориштење ауторских права
Члан 243.

(1) Ко без одобрења аутора или другог носиоца ауторског права, односно лица које је овлаштено дати одобрење када је одобрење према закону Bosne i Hercegovine потребно, или противно њиховој забрани, фиксира на материјалну подлогу, репродуцира, умножи, стави у промет, изнајми, увезе, пренесе преко државне границе, прикаже, изведе, одашиље, пренесе, учини доступним јавности, преведе, прилагоди, обради, преради или на други начин употријеби ауторско дјело,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко без одобрења умјетника извођача, односно лица које је овлаштено дати одобрење, када је према одредбама закона Bosne i Hercegovine оно потребно или противно њиховој забрани, сними, репродуцира, умножи, стави у промет, изнајми, увезе, пренесе преко државне границе, прикаже, изведе, одашиље, пренесе, учини доступним јавности или на други начин употријеби изведбу умјетника извођача.
(3) Казном из става 1. овог члана казниће се ко у намјери да омогући неовлаштену употребу ауторског дјела или изведбе умјетника извођача произведе, увезе, пренесе преко државне границе, стави у промет, изнајми, омогући другоме употребу или кориштење било које врсте опреме или средства којем је основна или претежна сврха омогућити неовлаштено отклањање или осујећивање којег техничког средства или рачунарског програма намијењеног заштити права аутора или умјетника извођача од неовлаштене употребе.
(4) Лице код којег се затекну предмети који су били намијењени или употријебљени за учињење, или су настали кривичним дјелом из ставка 1. до 3. овог члана, а која је то знала или могла или била дужна знати,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(5) Ако је учињењем кривичног дјела из ставка 1. до 3. овог члана прибављена знатна имовинска корист или је проузрокована знатна штета, а починилац је поступао с циљем прибављања такве имовинске користи или проузроковања такве штете,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(6) Предмети који су били намијењени или употријебљени за учињење кривичног дјела, или су настали кривичним дјелом из става 1. до 3. овог члана, одузет ће се и уништити.

Недозвољено кориштење права произвођача звучне снимке
Члан 244.

(1) Ко без одобрења произвођача звучне снимке, када је одобрење у складу са законом Bosne i Hercegovine потребно, или противно његовој забрани, емитира, умножи изравно или неизравно његову звучну снимку, неовлаштено стави у промет, изнајми, увезе, пренесе преко државне границе или учини доступном јавности,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко без одобрења носиоца права у вези с радиодифузијским емисијама када је према закону Bosne i Hercegovine такво одобрење потребно, или противно забрани, ре-емитира емисију, или сними, умножи или стави у промет снимку емисије.

(3) Ако је учињењем кривичног дјела из става 1. и 2. овог члана прибављена знатна имовинска корист или је проузрокована знатна штета, а починилац је поступао с циљем прибављања такве имовинске користи или проузроковања такве штете,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(4) Предмети који су били намијењени или употријебљени за учињење кривичног дјела, или су настали кривичним дјелом из ставка 1. до 3. овог члана, одузет ће се и уништити.

Недозвољено кориштење права радиодифузије
Члан 245.

(1) Ко без одобрења овлаштеног дистрибутера енкриптираног сателитског сигнала, производи или обавља монтажу, мијења, увози, извози, продаје, изнајмљује или на други начин ставља у промет материјални или нематеријални уређај или систем за декодирање таквог сигнала, ако зна или мора знати да тај уређај или систем претежно служи за декодирање енкриптираног сателитског сигнала,

казниће новчаном казном или казном затвора до три године.

(2) Ако је учињењем кривичног дјела из става 1. овог члана прибављена знатна имовинска корист или је проузрокована знатна штета, а починилац је поступао с циљем прибављања такве имовинске користи или проузроковања такве штете,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(3) Предмети који су били намијењени или употријебљени за учињење кривичног дјела или су настали кривичним дјелом из ставка 1. и 2. овог члана, одузет ће се и уништити.

Недозвољена дистрибуција сателитског сигнала
Члан 246.

(1) Ко прима енкриптирани сателитски сигнал који је декодиран без одобрења његовог овлаштеног дистрибутера и обавља даљњу дистрибуцију таквог сигнала, ако зна или мора знати да је такав сигнал неовлаштено декодиран,

казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

(2) Ако је учињењем кривичног дјела из става 1. овог члана прибављена знатна имовинска корист или је проузрокована знатна штета, а починилац је поступао с циљем прибављања такве имовинске користи или прозроковања такве штете,

казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

XXII ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И DRUGA

ДОГОВОР, PRIPREMANJE, УДРУЖИВАЊЕ I ORGANIZIRANI KRIMINAL

Договор за учињење кривичних дјела
Члан 247.

Ко с другим договори учињење кривичног дјела прописаног законом Босне и Херцеговине, за које се може изрећи казна затвора tri године или тежа казна, ако за договор u~iwewa takvog pojedinog krivi~nog djela није прописана тежа казна,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Pripremanje krivi~nog djela
^lan 248.

Ko nabavi ili pripremi sredstva ili ukloni prepreke ili poduzme kakvu drugu radnju koja stvara uslove za neposredno u~iwewe, ali nije dio u~iwewa krivi~nog djela propisanog zakonom Bosne i Hercegovine za koje se mo`e izre}i kazna zatvora tri godine ili te`a kazna, ukoliko za pripremawe pojedinog krivi~nog djela nije propisana te`a kazna, Kazni}e se nov~anom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Удруживање ради чињења кривичних дјела
Члан 249.

(1) Ко организира групу људи или na drugi nаčin udruжuje tri ili viшe lica u циљу роčињења кривичних дјела propisanih zakonom Босне и Херцеговине за која се може изрећи казна затвора tri године или тежа казна, ако за такво организирање или udruжuvanje radi u~iwewa pojedinog krivi~nog djela није прописана тежа казна,

казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ko postane рripadnik групе људи или удржења из става 1. овог члана,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

(3) Припадник групе људи који открије групу или припадник удружења који открије удружење прије него што је у њиховом саставу или за њих учинио кривично дјело,

може се ослободити од казне.

(4) Организатор који откривањем групе људи или удружења или на други начин спријечи учињење кривичног дјела из става 1. овог члана,

казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године,

а може се и ослободити од казне.

Organizirani kriminal
Члан 250.

(1) Ko uчini krivično djelo propisano zakonom Bosne i Hercegovine kao pripadnik organizirane grupe kriminalaca, ako za pojedino krivi~no djelo nije propisana teжa kazna,

казниће се kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ko kao pripadnik organizirane grupe kriminalaca uчini krivično djelo propisano zakonom Bosne i Hercegovine za koje se

može izreći kazna zatvora tri godine ili teжa kazna, ako za pojedino krivi~no djelo nije propisana teжa kazna,

kazniће se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ko organizira ili bilo kako rukovodi organiziranom grupom kriminalaca koja zajedniчkim djelovawem uчini ili pokuша kriviчno djelo propisano zakonom Bosne i Hercegovine,

kazniће se kaznom zatvora najmanje deset godina ili dugotrajnim zatvorom.

(4) Ko postane pripadnik organizirane grupe kriminalaca koja zajedniчkim djelovanjem uчini ili pokuша kriviчno djelo propisano zakonom Bosne i Hercegovine, ako za pojedino krivi~no djelo nije propisana teжa kazna,

kazniће se kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

(5) Pripadnik organizirane grupe kriminalaca iz stava 1. do 4. ovog ~lana koji otkrije organiziranu grupu kriminalaca,

može se osloboditi od kazne.

XXIII ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И TREJA

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Извршење кривичноправних санкција
Члан 251.

Министарство pravde Босне и Херцеговине и nadleжna министарства ентитета odnosno nadle`ni organ Brчko Distrikta Bosne i Hercegovine постићи ће споразум у погледу извршења кривичноправних санкција у институцијама у надлежности ентита odnosno Distrikta у року од три мјесеца од ступања на снагу овог закона.

Ступање на снагу овог закона
Члан 252.

Овај закон ступа на снагу 1. marta 2003. godine.